

OSLOMET

Elise Torsdatter Stinessen-Brekne

#Instukids

Institusjonsungdoms fortellinger om seg selv på TikTok

Selvpresentasjon, felleskap og systemkritikk

Master i Familiebehandling

OsloMet – storbyuniversitetet , Fakultet for samfunnsvitenskap

Abstract

#Instukids is a phenomenon on TikTok among adolescents living in child protection institutions in Norway. On public TikTok accounts teenagers share videos from their everyday lives in these institutions. The Hashtag #instukid allows other TikTok users to find, view, and comment on the teenagers' videos.

In this project, I have analyzed 36 TikTok videos with the hashtag #Instukids. My empirical material was collected on two separate occasions, in October and November 2022. I chose to limit my material to only include Norwegian, public TikTok accounts. The videos have been anonymized in terms of gender and username.

The research question for this project is:

«How do institutionalized youths present and tell their lives on the video-sharing platform TikTok? »

As an analytical framework, I have chosen to position myself within family research, focusing on the family as a practice based on David Morgan's theory. Furthermore, I have adopted Janet Finch's perspective of "family display", which builds upon Morgan's theory. By using "display", there is also a social dimension, where the displays made must be understood by others to be called displays. In line with the social dimension of family display, I also consider the family as an intimacy, as emphasized by scholars like Jaquie Gabb. This includes examining ideas of friendship, where the public space becomes intimate, and where "digital intimacy" can emerge.

This project presents three analytical threads. First, I examine how the adolescents present themselves and tell their stories to an unknown audience. Secondly, my analysis points to how these youths seem to seek community with others. Through their videos, they can establish relationships through comments that provide emotional support. Finally, in my analysis, I highlight TikTok as a channel for system critique for these adolescents. I find that the system critique is directed towards the child protection services, institutions and society's understanding of #instukids, and highlight how these videos can contribute to giving a voice to adolescents in child protection institutions.

Sammendrag

#Instukids er et fenomen på TikTok blant ungdommer som lever sine liv i barnevernsinstitusjoner i Norge. På åpne TikTok- kontoer legger tenåringer ut videoer fra sin hverdag på disse institusjonene. Hashtaggen #instukids gjør det mulig for andre TikTok-brukere å finne, se og kommentere ungdommenes videoer.

I dette prosjektet har jeg analysert 36 TikTok- videoer med hashtaggen #instukids. Mitt empiriske materiale ble samlet inn ved to separate anledninger, i oktober og november 2022. Jeg valgte å begrense materialet mitt til bare norske, åpne TikTok- kontoer. Videoene er anonymisert med hensyn til kjønn og brukernavn.

Forskningsspørsmålet for prosjektet er:

Hvordan fremstiller og forteller institusjonsungdom sine liv på videodelingsplattformen TikTok?

Som analytisk ståsted har jeg valgt å plassere meg i familieforskningen, ved å se på familien som en praksis, med utgangspunkt i David Morgans teori. Videre har jeg valgt å benytte Janet Finch ståsted «family display» som er en videreføring av Morgans teori. Gjennom å benytte «display» eller «fremvisning» ligger det også en sosial dimensjon, hvor, fremvisningene som gjøres må forstås av andre for å kalles fremvisninger. I forlengelsen av den sosiale dimensjonen i family display, har jeg også valgt å betrakte familien som intimitet slik blant annet Jaquie Gabb var opptatt av, men også en betraktning av intimitet til å orientere seg rundt ideer om vennskap, hvor det offentlige rommet blir intimt og hvor «digital intimitet» kan oppstå.

Prosjektet presenterer tre analytiske tråder. Først ser jeg på hvordan ungdommene presenterer seg selv og forteller sine historier for et ukjent publikum. For det andre peker analysen min på hvordan disse ungdommene ser ut til å søke felleskap med andre. Gjennom videoene sine kan de oppnå relasjoner gjennom kommentarer som gir emosjonell støtte. Til slutt peker jeg i min analyse på TikTok som en kanal for systemkritikk for disse ungdommene, både mot barnevernstjenestene, institusjonene og mot samfunnets forståelse av #Instukidsa og diskuterer hvordan videoene bidrar til å gi ungdom på barnevernsinstitusjoner en stemme.

Forord

Jeg vil takke alle modige #instukids som viser historier fra livene sine. Dette prosjektet hadde ikke blitt til uten dem og deres fortellinger på TikTok.

Tusen takk til min veileder ved Oslo Met Randi Wærdahl. Du har trodd på meg, holdt orden i kaoshodet mitt og støttet meg i læringsprosessen fra idé til dette endelige resultatet.

Rakel, Vilja og Sanne, takk for alt dere lærer meg om livet og det å være ungdom i dag. Det var dere som gjorde meg nysgjerrig på livet dere og andre ungdommer lever på TikTok. Takk for at dere har vært så tålmodige med mammaen deres.

Takk Anton, livets støttespiller og partner, som har holdt styr på meg og vårt familieliv mens jeg har vært i masterbobla.

Takk gode venn og kollega Kim, for alle faglige refleksjoner, gode samtaler, støtte og heiarop underveis.

Oslo, 15.05.2023

Elise Torsdatter Stinessen-Brekne

Innhold

Abstract	2
Sammendrag	3
Forord	4
<i>Innledning</i>	7
Forskningsspørsmål	9
Sosiale medier	11
TikTok	11
Ungdom på institusjon	13
<i>Perspektiver i tidligere forskning</i>	16
Identitetsarbeid på sosiale medier	16
Sårbare barn og sosiale medier som risiko og mulighetsrom	19
Deltakelse og medborgerskap	21
<i>Analytisk teori</i>	24
Familien som praksis	24
Fremvisning som familiepraksiser	26
Digital intimitet	27
Narrativ som teori og metode	29
<i>Metode</i>	31
Rekruttering og utvalg	31
Tik-Tok videoer som naturlig forekommende sekundærdata	31
Utforsking av TikTok som empirisk materiale	32
Algoritmer, hashtags og «algospeak»	33
Analytiske verktøy	34
Narrativ analyse	37
Forskningsetiske hensyn i studiet av data produsert av ungdom på internett	39

#instukids - TikTok- fortellinger fra barnevernsinstitusjonen	42
Fortellinger fra livet på barnevernsinstitusjonen	43
TikTok som fortellerkultur og fortellersjanger.....	43
Bruk av hashtagger og omskriving av ord.....	44
Generelle narrativ fra institusjonslivet	46
Fremstillinger av nærhet og intimitet.....	46
Fortellinger om avstand savn og lengsel.....	48
Fortellinger om rus og psykisk helse.....	50
Narrativ som mulighetsrom.....	52
TikTok en kanal for #instukidsas stemmer.....	52
TikTok og empowerment.....	53
#Instukidsas systemkritikk	54
Drøfting av resultat	57
Fremstilling og fortelling av institusjonsungdommenes liv for et ukjent publikum.....	57
Institusjonsungdommenes søken etter felleskap på TikTok	59
TikTok som en kanal for systemkritikk.....	61
Avslutning	63
Litteratur:	65
Vedlegg	68

Innledning

«Jeg kjemper for et liv jeg ikke vil ha. Ingen voksne i barnevernet eller skolesystemet forstår seg på barn i dag. Jeg vil føle meg trygg på å fortelle alt til de som skal være der for å hjelpe meg, men jeg føler meg dum når jeg hører ordene som kommer ut. Jeg skammer meg over å ikke kunne takle dette på egenhånd og det skremmer meg at de jeg forteller til kan le av meg så fort jeg snur ryggen til. Jeg føler meg sett, men ikke forstått, og jeg er viktig i forhold til de store tingene som skjer i samfunnet rundt meg. Det er vel ikke rettferdig å føle det på denne måten i så ung alder»

(TikTok #instukid)

Sitatet over er hentet fra en ungdoms TikTok konto. Ungdommen som eier kontoen, bor på en barnevernsinstitusjon et sted i Norge. Kontoen har 3000 følgere og videoen har i skrivende stund 700 likerklipp. Ungdommen forteller sin historie i et kortformat på to minutter. I det følgende vil jeg gå nærmere inn på denne ungdommens fortelling og andre barn og unges fortellinger og fremstillinger av eget liv, slik de viser det fram på videodelingsplattformen TikTok. TikTok er et sosial mediedelingsplattform hvor svært mange norske barn- og ungdommer deler videoer av hverdagsliv og sine følelser og opplevelser med andre. 73 prosent av barn- og ungdom mellom ni og atten bruker plattformen i følge Medietilsynets rapport fra 2022 (Medietilsynet/Kantar, 2022).

Å være ung i dag er annerledes enn for ti og tjue år siden, også for ungdom som lever sine liv på barnevernsinstitusjoner. De digitale endringene som har funnet sted med sosiale mediers inntog, påvirker hvordan ungdom lever sine liv og uttrykker seg. Digital teknologi, derunder sosiale medier påvirker ungdoms hverdag, deres sosiale relasjoner og deres uttrykksformer på godt og vondt. Diskusjonen rundt hvilken risiko og hvilke muligheter ungdoms digitale liv gir, er en pågående samfunnsdiskusjon, som finner sted både på regjeringsplan, i strategier om muligheter og utfordringer i barns digitale hverdag (familiedepartementet, 2021), og i mediebildet, som her i en artikkel fra Nrk.no publisert 29.01.2023 hvor det står:

Det skal (derfor) mye til før de unge ikke får bruke mobilen ubegrenset mens de er på sitt mest sårbare. Gutter og jenter fra hele landet som er innlagt i psykiatrien, bor på barnevernsinstitusjon eller er til avrusning. Gjennom sosiale medier knytter de seg til hverandre og deler åpent om hvordan de har det. De er en del av et nettverk som ikke lenger er lukket. Og alle lager innhold om sine problemer i større eller mindre grad (Tønset, 2023).

Det har altså pågått en debatt rundt ungdom som publiserer videoer fra blant annet barnevernsinstitusjoner, med et tydelig risikofokus, hvor et av tiltakene for å motvirke at ungdom deler skadelig innhold har vært å begrense ungdoms tilgang på smarttelefoner og internett. Dette med et ønske om å beskytte ungdommene mot seg selv. Jeg er usikker på om det er et nyttig tiltak, for er videoene disse ungdommene viser utelukkende skadelige for dem og deres publikum? Jeg vil i denne oppgaven undersøke ungdommenes fortellinger med et metodisk søkelys på deres narrativer, deres fremvisninger, hvordan omsorg vises fram i videoene de deler og i kommentarene de mottar på videoene sine. Kanskje er videoene institusjonsungdommenes viser på TikTok også uttrykk for ønske om felleskap med andre, kritikk av samfunnet eller systemet ungdommene er en del av? Kan videoene ses på som en slags hjelp til selvhjelp?

Mine egne tenåringsjenter gav meg inspirasjon til å bli bedre kjent med ungdommers liv på TikTok. De introduserte meg for tjenesten, hva de delte, og hva de var opptatte av. De viste meg videoklipp fra egne liv, delt på tjenesten og sendte meg dansevideoer, matoppskrifter og videoer av blant annet tullete hunder og katter. Jeg ble nysgjerrig på hvordan ungdom fremstiller og forteller om livene sine. Spørsmålene jeg stilte var blant annet hvilken funksjon denne måten å dele fra livet sitt hadde for ungdommene? Og hva var det egentlig ungdommene ønsket å formidle? Jeg så hvordan mine tenåringer og deres venner og «følgere» fortalte korte historier om vennskap, frustrasjon, glede og om det å være tenåring i Norge i dag. De fortalte historier til seg selv og til et publikum, involverte venner og viste frem familieliv og venneliv. De fikk kommentarer på det de la ut og bekreftelse på hvem de var og hvor de hørte til. Jeg har sett at TikTok, for mine tre tenåringsjenter, er og har vært med på å forme hvem de er, hva de mener og ønsker, hvordan de sminker seg og går kledd og at de har funnet venner og likesinnede på videodelingsplattformen.

Min nysgjerrighet på egne barns liv på sosiale medier, førte til at algoritmestyringen gav meg tilgang til videoer lagt ut av andre ungdommer. Jeg så andre deler av ungdomslivet enn mine egne ungdommers. Jeg så at TikTok også er et sted hvor sårbar ungdom, i sårbare situasjoner kan vise frem og fortelle om sine liv. Videoer fra ungdom på barneverninstitusjon fanget min interesse. De viser frem, presenterer og forteller om sine liv, blant annet under emneknaggene #instukids, #bv og #bvinstu. Dette er ungdom som jeg vet av egen erfaring som familieterapeut i en barnevernstjeneste, at både ansatte i barnverntjenestene og på

institusjoner ofte kan oppleve som utfordrende å komme i dialog med. Samtidig så jeg at det mange av disse ungdommene fortalte om, var nettopp hva de tenkte, hvordan de opplevde egne liv og hva de trengte hjelp til. Min erfaring er at det ofte kan være vanskelig å få tak i institusjonsungdommenes historier i samtale på barnevernskontoret. Jeg ble nysgjerrig på hvilke fortellinger «instukidsa» forteller på TikTok og hvordan barnevernet og familieterapeuter kan være til stede for dem som ofte ikke forteller ansikt til ansikt, og samtidig forteller og fremviser livene sine som åpne brukere på TikTok.

Forskningsspørsmål

I dette prosjektet ønsker jeg å beskrive hva institusjonsungdom på barnevernsinstitusjoner fremstiller og forteller om sine liv på videodelingsplattformen TikTok.

For å belyse mitt tema har jeg kommet frem til følgende forskningsspørsmål:

- **Hvordan fremstiller og forteller institusjonsungdom på barnevernsinstitusjon sine liv på videodelingsplattformen TikTok?**

For å analysere dette vil jeg vil bruke en narrativ metode for å se på hvordan ungdommene snakker om seg selv, sine sårbarheter og styrker. Jeg vil lete etter spor av hvordan ungdommene, gjennom videoene de legger ut, bruker TikTok som en kanal for å gi uttrykk for hvordan de har det og hva de er opptatte av. Jeg vil også trekke inn perspektiver fra sosialt arbeid som ser på hvordan bruk av sosiale medier kan gi en stemme (empowerment) til brukeren i kontakt mellom sosialarbeider og bruker slik blant annet Simpson (Simpson, 2017) og Kvakic og Wærdahl (Kvakic & Wærdahl, 2022) belyser. Jeg ønsker å undersøke hvilke virkemidler ungdommene benytter for å fortelle sine historier i fremstillinger av sine liv. For å komme nærmere disse fremstillingene i min analyse, vil jeg bruke praksisbegrepet fra Morgan, og videre utvidelsen av dette, begrepet «family display» fra Finch og intimitetsbegrepet til Gabb. (Finch, 2007; Gabb et al., 2008; Morgan et al., 2011). Disse begrepene vil jeg i min analyse også knytte opp mot den fremvisningen som gjøres på sosiale medier, og vil derfor bruke begrepet «digital intimitet» (Barnwell et al., 2021) som en analytisk ramme for å tolke fremvisningene og fortellingene ungdommene i mitt empiriske materiale gjør. Spørsmål jeg har stilt meg underveis har vært, hva formidles i ungdommenes videoer? Handler det om ønsker om å slippe unna voksne? Eller kan TikTok for disse

ungdommene være en kanal å vise frem hvordan de har det? Hvordan finner ungdommene hverandre og kan disse videoene gi mulighet for ungdommene til å danne felleskap, eller gi mulighet for å føre videodagbøker eller dokumentere egne liv? På bakgrunn av dette vil jeg diskutere om den sosiale medieplattformen kun kan forstås som et risikolandskap eller om det finnes mulighet for forståelse av TikTok som et «trygt sted» eller mulighetssted for ungdommenes stemmer.

Jeg ønsker med dette prosjektet å bidra med kunnskap inn i forskningsfeltet knyttet til ungdom og digitale muligheter og risiko, og forskning knyttet opp mot bruk av digitale medier i sosialt arbeid. Jeg håper at mitt arbeid kan skape mer kunnskap om hvordan barn bruker sin stemme på digitale plattformer som TikTok.

Mitt empiriske materiale i min analyse er TikTok brukeres egne videoer med tilhørende kommentarer. Jeg har begrenset mitt utvalg til en sentral emneknagg, #instukids under innsamling av videoer på plattformen. Jeg samlet inn videoer i to omganger, en formiddag i oktober 2022, samt en fredag kveld i november 2022. Under innstillingene i applikasjonen valgte jeg å begrense resultatene til «nye filmer siste uke» og har utelukkende tatt med norske, åpne brukere i resultatene mine. Alle brukere er anonymisert med hensyn til brukernavn og identitet. Videoenes innhold og kommentarer på videoene ble transkribert og symbolske omskrivninger ble gjort for å anonymisere brukerne i videoene ytterligere. Jeg ønsker å se på hvordan ungdommene i videoene fremstiller sine egne liv, hvilke virkemidler de benytter, som populærmusikk, eller dialog fra spillefilmer, se på ord og referanser som brukes for å skape felleskap og egne uttrykk. Jeg vil også se på kommentarene ungdommene får på sine videoer, hvordan disse er med på å bekrefte ungdommene, marginalisere, eller skape felleskap og samhold mellom ungdommene. Jeg har underveis i dette prosjektet undret meg over hva videoene betyr for ungdommene som legger dem ut. Har de noe de ønsker å fortelle sitt publikum, i så fall hva? Og i deres fortellinger, hva vil skje hvis hjelpeapparatet lytter til disse fortellingene?

For å gi et grunnlag for å forstå hvilket sosialt medium og hvilke ungdommer det dreier seg om i dette prosjektet, vil jeg nå gi et rammeverk for å forstå sosiale medier generelt og TikTok-plattformen spesielt, for så å si noe om hvem institusjonsungdommene som legger ut videoer under hashtaggen #instukids er.

Sosiale medier

Sosiale medier kan defineres som «nettsteder og apper som gir brukere mulighet til å lage og dele innhold, og delta i sosiale nettverk» (Enli, 2023). Facebook var lenge det mest brukte sosiale mediet. For ungdom har Instagram, YouTube, Snapchat og TikTok tiltatt i bruk, og disse plattformene er de mest brukte sosiale- mediekanalene blant barn og unge i Norge i dag i følge Medietilsynet (Medietilsynet/Kantar, 2022). Sosiale medier brukes ikke bare av privatpersoner til å kommunisere, men også til markedsføring, politiske ytringer og offentlig informasjon (Aalen & Iversen, 2021). Sosiale medier kjennetegnes av at de har globalt eierskap, har algoritmestyrte reklamefinansiering og er tilrettelagt for interaktivitet og deltakelse. Privatpersoner kan bruke sosiale medier til å kommunisere med et større publikum, og i motsetning til redaksjonelle medier, kan privatpersoner selv bestemme innholdet i hva de publiserer. Noe av det som gjør sosiale medier unike er ikke bare at de lar individer møte fremmede, men også at de gjør det mulig for brukere å uttrykke sine meninger og synliggjøre sine sosiale nettverk. Dette kan føre til at forbindelser oppstår, som trolig ikke ville ha oppstått offline (Enli, 2023).

Sosiale medier er arenaer for å vise frem hvem man er, gjennom å fortelle om hvem man omgås, hva man gjør og hva man er opptatt av. Dette uttrykkes ofte gjennom estetiske virkemidlene som tas i bruk når innlegg produseres og sosiale medieprofiler skapes (Aalen & Iversen, 2021).

TikTok

TikTok er en sosial medieplattform, som ble utviklet av det kinesiske teknologiselskapet ByteDance i 2017. Plattformen er populær også i Norge, særlig blant unge mennesker. Plattformen har over en milliard aktive brukere på verdensbasis. TikTok er en video-basert plattform, der brukerne kan lage og dele korte 15- sekunders til 3- minutters videoer, hvor man filmer seg selv, eller det som skjer rundt seg, som matlaging, dansing, sminkevideoer, rengjøringsvideoer, eller innblikk i brukerens personlige liv. TikTok-brukere kan velge layout for videoene sine og redigere og tilpasse videoene med filtre, musikk og andre effekter (Jansen, 2021). Plattformen har også en «For You»-side som anbefaler videoer til brukere, basert på algoritmer og tidligere brukerinteraksjoner.

Algoritmer er serier med instruksjoner eller regler som innenfor datavitenskap og teknologi brukes for å behandle og analysere store mengder data for å finne mønstre og trender. Algoritmer brukes av sosiale medietjenester som TikTok, for å gi informasjon om brukernes interaksjoner og adferd, for å tilpasse innhold og anbefalinger og for å forbedre brukeropplevelsen. For TikTok- brukere vil dette medføre at de får flere lignende videoer opp, basert på hvilke kontoer de følger og liker (Hovde, 2009). Algoritmer spiller derfor en sentral rolle i hva brukerne ser på TikTok, hvor plattformen bruker en rekke faktorer, inkludert brukerinteraksjoner, for å anbefale innhold til hver enkelt bruker.

Hashtagger, eller på norsk emneknagger, er ord eller fraser som starter med symbolet #, og er en måte å kommunisere rundt et tema i sosiale medier. Disse benyttes av brukere på TikTok for å organisere innhold, hvor brukerne kan søke etter bestemte emner eller temaer ved å bruke spesifikke hashtagger, eller legge ut innhold under bestemte hashtagger. Hvilke hashtagger brukerne benytter eller legger ut videoer under, henger også sammen med algoritmene plattformen bruker for å styre ulike typer videoer inn på brukernes «For You Page». Disse videoene er basert på brukernes tidligere engasjement, visinger og likes. Denne algoritmen skaper en positiv feedbackloop, der populære innholds-skapere, eller virale trender prioriteres på brukernes hjemmesider (For You Pages), og gir igjen skaperne av disse videoene et enda større publikum. Det er nettopp den algoritmestyrte strømmen av innhold, som styrer hva brukeren får se først, og hva brukeren får se mer av på «For You Pagen» sin (Zheng et al., 2021). Dette er også noe som er med på å forklare hvordan ungdommene i mitt empiriske materiale finner hverandre og finner sitt foretrukne publikum.

En annen sentral teknikk, som særlig mange ungdom på TikTok benytter, er «algospeak» eller «algoritmesnakk» på norsk. Dette refererer til hvordan man forsøker å omgå innholdsmoderering ved å skrive om ord og uttrykk, eller å erstatte ord og uttrykk med emoji'er. Kodeord blir benyttet for å skape et «trygt språk», som fører til at videoer brukerne legger ut ikke blir fjernet eller nedgradert av innholds- modereringssystemer. Det er for eksempel vanlig i mange TikTok videoer å bruke ordet «unalive» når det fortelles om selvmord eller død, «SA» istedenfor seksuelle overgrep, eller emoji'en aubergine som et symbol på penis (Lorenz, 2022). I en artikkel i The Washington post, forteller Taylor Lorenz om hvordan bruken av algospeak skjøt fart under pandemien Da benyttet mange folk nettbaserte plattformer for å holde kontakt med andre og fortelle om egne opplevelser og

meninger om pandemien. På TikTok, begynte mange å referere til pandemien som «Backstreet Boys reunion tour», eller kalte den «panda express», fordi plattformen dempet eller skjulte videoer som nevnte pandemien med navn, i et forsøk på å motvirke feilinformasjon. Da unge begynte å diskutere utfordringer knyttet til mental helse, snakket de om «unalive» for å kunne ha åpne samtaler om selvmord uten å bli utestengt eller straffet av TikTok-plattformen.

Bruken av slike eufemismer ses ofte i nettsamfunn som omtaler eller diskuterer radikalisert eller skadelig innhold. Spiseforstyrrelsesgrupper har i lengre tid brukt «pro- ana» når de snakker om anoreksi og vaksinemotstandere har brukt ord som «dansefest» eller «middagsfest». Slik sett er ikke tilpasning av språk og bruk av kodeord for å unngå sensur noe nytt, men måten ungdom bruker det på TikTok har skutt fart de seneste årene (Lorenz, 2022).

Ungdom på institusjon

For å ha et bakteppe for å forstå hvem #instukidsa er, vil jeg skissere noen hovedtrekk som kan karakterisere hvilke ungdommer som bor i kortere eller lengre perioder på barnevernsinstitusjoner. Disse er ikke en ensartet gruppe som med enkelhet lar seg kategorisere, og det er heller ikke hensikten min med å gi et rammeverk for hvem «disse ungdommene er». Det kan imidlertid være hensiktsmessig å gi noen beskrivelser av hvordan ungdommene ser ut på gruppenivå, da dette kan være med på å forklare hvordan institusjonsungdom forteller og viser frem livene sine og hvordan deres fremvisninger kanskje på noen områder kan skille seg fra andre ungdommers fremstillinger og fortellinger på TikTok.

Årsakene til at ungdom flytter på barnevernsinstitusjoner er sammensatte. Det kan som Barnevernslovens §6-2 skisserer, handle om ungdommens alvorlige eller gjentatte lovbrudd, problematisk bruk av rusmidler eller «*ved annen form for utpreget normløs atferd*». (bvl, 2022b). Barnevernsloven gir oss ikke innblikk i hvem hver enkelt av ungdommene som bor på barnevernsinstitusjon er, og definerer heller ikke ungdommene bak TikTok brukerne som er med i mitt empiriske grunnlag. Lovgrunnlaget gir noen fellestrekk, sier at noe ligger til grunn, gir noen årsaksforklaringer, som handler om manglende omsorg i hjemmet, rus eller

adferd, som delvis er med på å forklare hvorfor ungdommene oppholder seg på barneverninstitusjon.

Det finnes en god del litteratur og forskning som gir noen fellestrekk rundt hvem ungdommene på barnevernsinstitusjon er. Hvordan ungdommene opplever å se på seg selv, og bli sett på av andre gir oss ett bilde. Psykologen Daniel Stern opererer med begrepsparet «selvbilde» - «andrebilde» for å forklare hvordan barn og ungdommer oppfatter å bli sett på av andre og hvordan de ser på seg selv. I følge Stern er andrebildet en mental representasjon av hvordan barnet tror andre ser på dem. Dette andrebildet blir skapt av tidligere erfaringer og i interaksjon med omsorgspersoner, og påvirker hvordan barnet oppfatter seg selv og verden rundt seg (Stern, 1995b). Ungdom som trenger miljøterapeutisk oppfølging på barnevernsinstitusjon, har ofte vært utsatt for mange og vedvarende dårlige andrebilder, noe som har ført til at ungdommene får et bilde av seg selv som «umulige», «udugelige» og uønskede:

På bakgrunn av sine negative og smertelige relasjonserfaringer (og de har ofte få andre) skaper de i møte med andre mennesker det de trenger minst, avvisning og bekreftelse på at de er «gale», plagsomme og uønskede. Deres selvforståelse som organisatorisk prinsipp blir bekreftet. Det blir en ond sirkel som handler om å avvise og å bli avvist. (Larsen, 2015).

For ungdommene kan det også ligge en trygghet i at deres verdensbilde, deres organisatoriske prinsipp blir bekreftet. Dette kan gi ungdommene et bilde av at noe er stabilt og pålitelig i en uforutsigbar og ukontrollerbar verden. Larsen påpeker at denne «positive» siden ved ungdommenes utfordringer ofte opprettholdes eller forsterkes, fordi de «positive» sidene av problemene også skaper en trygghet i ungdommenes arbeid med å overleve. Disse ungdommene vil ikke uten videre gi slipp på problemer og motstand, og vil:

«mobilisere en betydelig motstand om noen forlanger at de skal avstå fra sine problemer og vanskeligheter» (Larsen, 2015).

Ungdom som bor på barnevernsinstitusjoner, er beskrevet å streve i relasjon til seg selv og til andre. De har ofte negative forventninger til andre mennesker, kan ha utydelige selvbilder, mangle ord for sine indre og fremstå som grenseløse (Larsen, 2015).

I disse beskrivelsene av hvem ungdommene er, og hvordan de fremstår for omverdenen gis en hel rekke merkelapper jeg er usikker på om ungdommene selv kjenner seg igjen i. Kanskje

stemmer noen av karakteristikaene for #instukidsa, andre ikke. I #instukidsas liv på TikTok, lurer jeg på om det er en arena for dem hvor det er mulig å nettopp være i relasjon til andre, og/eller om TikTok er en arena som bidrar til å opprettholde mønster for å forsterke deres (dårlige) selvbilder.

Perspektiver i tidligere forskning

Det finnes lite empiri knyttet til institusjonsungdoms fremstillinger og fortellinger om seg selv på TikTok. Det finnes derimot rapporter og forskningsartikler som viser til barn- og unges mediebruk, som både har kartlagt hvordan barn og ungdom bruker internett og sosiale medier (som for eksempel Medietilsynets årlige rapporter og Eu-Kids Online undersøkelsen fra 2018), og som ser på risiko og potensial ved ungdoms bruk av sosiale medier (for eksempel Bakkens og Livingstones forskning rundt digitale barne- og ungdomsliv). I tillegg finnes det mye forskning som omhandler sosiale medier generelt.

Jeg har valgt å sette søkelys på tre områder ved tidligere forskning som jeg mener er relevante for å belyse mitt forskningsspørsmål. Det første området omhandler hva som skjer i sosiale medier, hvor sosiale medier kan ses på som en arena for identitetsbygging og identitetsarbeid. Dette området er nært knyttet opp til delen av min problemstilling som handler om fremstilling, hvor jeg ser på hva som blir presentert og hva som skjer i mediet. Det andre området hvor tidligere forskning belyses, har jeg valgt å kalle «sårbare barn og sosiale medier som risiko». Her vil jeg presentere forskning som betrakter sosiale medier som et felt preget av stor bekymring, hvor de «skumle» og problematiske sidene for barn i sosiale medier blir belyst. Her ønsker jeg også å se om sosiale medier må ses på som et risikofyllt sted for barn å være, eller om forskningen også kan vise andre måter å forstå internett og sosiale medier som en arena for barn. Det siste forskningsfeltet jeg vil trekke frem, er forskning som ser på sosiale medier som en arena for deltakelse og medborgerskap og som en kommunikasjonsplattform for utveksling av informasjon mellom voksne og barn. Denne forskningen kommer fra det sosialfaglige feltet, hvor man ser på digitale uttrykk som en del av en demokratisk prosess, og at unge mennesker lever i en digital verden hvor de uttrykker seg, og hvor sosialarbeideren må være deltakende.

Identitetsarbeid på sosiale medier

Identitet formes gjennom barne- og ungdomsårene, i samspill med andre, våre nære omsorgsgivere og senere gjennom venner. Daniel Stern har utviklet teorier rundt barnets

selvutvikling og selvopplevelse, og begreper fra Stern kan brukes som knagger i å forstå ungdoms identitetsarbeid og utforskning på sosiale medier. Stern definerte selvopplevelse som det primære organiserende prinsipp for utvikling. Utviklingen av selvopplevelsen er avhengig av interaksjonen mellom barnet og miljøet rundt barnet (Larsen, 2015). Det er i interaksjonen mellom voksne og jevnaldrende i barnets miljø, det lærer å oppfatte og forstå seg selv og verden rundt. Sensitiv og positiv respons fra barnets miljø, blant annet gjennom å gi positive tilbakemeldinger og støtte er viktig. Negativ interaksjon, eller mangel på respons kan føre til negativ selvopplevelse og dårlig selvfølelse hos barnet (Stern, 1995a).

Å dele og å forme sin brukerkonto på sosiale medier er for mange barn og ungdommer i dag en arena hvor selvopplevelsen og identitet formes. På sosiale medier kan identitet og selvrepresentasjon bygges i kontakt med jevnaldrende. Ungdom pleier relasjoner på sosiale medier, gjennom å legge ut bilder av seg selv med venner eller i sosiale sammenhenger. De gir positiv respons på det venner legger ut, som en form for alliansebygging. I motsatt fall, når man ikke kommenterer eller liker et innlegg, ikke får kommentarer og likerklikk, eller ikke har venner å poste innlegg sammen med, kan dette av ungdom oppleves som avvisning, og at man er uten allianser. Dette kan bidra til negativ selvopplevelse og selvfølelse (Aalen & Iversen, 2021).

Livingstone trekker i sin forskning frem potensialet for identitetsutforskning digitale medier som TikTok gir. Hun peker på ungdommenes mulighet til å forme og utvikle sin egen identitet på internett, gjennom skapende og kreative prosesser som kan virke positivt på selvbildet, men også gjennom at ungdom blir eksponert for inntrykk som kan virke negativt forsterkende på ungdoms selvbilde (Livingstone, 2011). Både Aalen & Iversen og Livingstone peker på hvordan identitetsarbeidet både foregår i ungdommene selv, men også i ungdommenes møte med andre.

Å pleie kontakt med andre på sosiale medier kan ses på som en form for sosialt stell, eller «grooming». Evolusjonpsykolog og sosialantropolog Robin Dunbar så på hvordan småprat mellom mennesker lignet på hvordan primater brukte tid på å stelle hverandres pels, som en sosial aktivitet for å pleie relasjoner. Når sjimpansen steller en annen sjimpanse skapes en sosial kontakt mellom disse, og det blir tydelig for andre at disse to har en sosial kontakt (Provine, 1998). Trekker vi Dunbars tolkninger av småprat som et uttrykk for sosialt stell inn i den digitale verden, kan kommentarer ungdommer skriver og deler, ses på som en type

sosialt stell. Vi styrker relasjonene vi fremviser når vi viser disse digitalt. Denne typen sosialt stell, er en viktig del av den relasjonelle delen av sosiale medier, og den er kanskje særlig synlig og viktig for unge mennesker. Tenåringer er i en fase av livet hvor kontakt med venner er en sentral del av identitetsarbeidet og hvor man er spesielt opptatt av hva andre synes om en. Det sosiale stellet og hierarkiet fremvises og tydeliggjøres digitalt blant ungdom. Hvem som er mest populær kan ses gjennom hvem som har flest følgere og likerklikk, og det å jobbe for å få flere følgere og likerklikk kan være viktig for ungdommens arbeid med å oppnå sosial status (Aalen & Iversen, 2021).

Selvrepresentasjon er også knyttet til funksjonaliteten i sosiale medier. Hvilket språk man bruker og hvilke kulturelle referanser man viser frem, er måter å fremvise identitet. Lee Farquahr gjennomførte i 2013 en digital etnografi hvor identitet og selvrepresentasjon ble undersøkt på 346 Facebook kontoer. Han så på hvordan Facebook-brukere søkte aksept og tilhørighet gjennom selvrepresentasjon og hvordan profilbilder og publiserte bilder på brukernes kontoer spilte en sentral rolle i å forme brukernes digitale identitet (Farquahr, 2013). Dette er relevant for hvordan ungdom på TikTok, derunder ungdom på institusjon, velger å representere seg selv på sine kontoer. I valg av språkbruk, klær, virkemidler som hashtagger og lydklipp, kan det fremstå som lite er overlatt til tilfeldighetene i deres selvrepresentasjoner.

Aalen & Iversen viser til hvordan sosiale medier er et sted for å dele følelser rundt hvordan man har det, og hvordan det kan kjennes godt å dele følelser av begeistring og glede, samt å ventilere dersom man er sint eller frustrert. De skiller mellom småprat som ofte blir uttrykt i statuser, oppdateringer og kommentarer, og intime betroelser og å gi uttrykk for å være lei seg eller streve. Aalen & Iversen har funnet at strev oftest kommer til uttrykk i direktemeldinger eller e-poster, snarere enn i statusoppdateringer eller for et åpent publikum (Aalen & Iversen, 2021). Mitt empiriske materiale ser imidlertid ikke helt ut til å følge denne logikken. Ungdommene kommer i stor grad med «intime betroelser» i videoene sine, men også i tilbakemeldinger i kommentarer. Slik bryter til dels disse ungdommene den «digitale normen» om deling i sosiale medier:

Den dominerende normen, også i sosiale medier er at det som er mer intimt eller negativt, heller bør deles på tomannshånd enn med alle følgere og venner.

(Aalen & Iversen, 2021).

Ungdommene gir i videoene sine uttrykk for følelser som sinne, frustrasjon og å være trist og å fortelle om vanskelige tema. Kan dette bruddet gi uttrykk for et ønske om en annen type felleskap eller oppmerksomhet, hvor det å fortelle om til dels vanskelige tema er en foretrukket form for deling, og som også har et publikum?

Sårbare barn og sosiale medier som risiko og mulighetsrom

Om lag 95% av ungdommer mellom 13 og 18 er ifølge Medietilsynets undersøkelse fra 2022 på TikTok (Medietilsynet/Kantar, 2022). De siste ti- femten årene har smarttelefonene ført til at internett og sosiale medier har blitt en integrert del av ungdoms liv og hverdag, noe som har ført til søkelys på barn og unges mediebruk i flere forskningsmiljøer. I deler av denne forskningen går det et skille mellom det å se på ungdommenes digitale liv som en risiko, nettet som et «farlig sted» for barn og ungdom å være, og det å se på deres digitale liv som en muliggjørende arena (Bakken et al., 2021). Jeg vil trekke frem noen sider av forskningen som har søkelys på digital risiko og muligheter som er relevant i dette prosjektet.

Eu- Kids Online er et flernasjonalt forskningsnettverk som søker å øke kunnskapen om europeiske barns muligheter, risikoer og sikkerhet på nettet. I 2018 ble det gjennomført en undersøkelse i Norge, i regi av Eu- Kids online. Denne undersøkelsen, hvor 1001 barn og deres foreldre deltok, så på barn mellom 9 og 17 sine liv på internett, derunder barnas tilgang, bruk og muligheter (Staksrud & Ólafsson, 2019).

Ungdommene i undersøkelsen ble rapportert å ha generelt gode digitale ferdigheter, samtidig svarte om lag halvparten at de kunne hatt nytte av råd om hvordan aktiviteten deres ble sporet på nettet. Videre rapporterte fem prosent av barna at de hadde hatt negative erfaringer på nett og tjuefem prosent oppga å ha blitt mobbet. En av tre jenter oppga å ha sett eller diskutert nettinhold som omhandlet det å være tynn eller veldig tynn og en av tre ungdommer i undersøkelsen hadde sett innhold hvor narkotika ble diskutert eller brukt. En av fire hadde vært på nettsider hvor selvmord og måter å begå selvmord på ble diskutert. Når ungdommene hadde blitt utsatt for mobbing eller negativ eksponering på nett snakket om lag tretti prosent med en forelder om dette, mens få (6%) snakket med en voksen som «hadde det som jobb å hjelpe barn» (Staksrud & Ólafsson, 2019).

Livingstone er i sin forskning opptatt av risikoene barn og unge kan utsettes for digitalt. Hun viser til uttrykket «risky encounters» som peker på frykten for at ungdom skal utsettes for vanskelige erfaringer som nettmobbing, «grooming» og overgrep på nett, og at det er stor forskjell hvordan de ulike sosiale medieplattformene jobber mot eller tilrettelegger for mulighet for «risky encounters. Livingstone påpeker videre at det i åpne chat-rom er stor risiko for å komme i kontakt med ukjente voksne (Livingstone, 2011). Denne risikoen kan også anses som stor på åpne TikTok kontoer hvor voksne lett kan henvende seg til ungdom, og hvor sårbar ungdom kanskje er særlig utsatt. Også den norske Eu-Kids undersøkelsen viser til risikoen ungdom utsettes for digitalt. Norge var sammen med Tsjekkia i 2010, det landet som lå høyest i Europa når det kom til barn og unges erfaringer med skadelig brukerskapt nettinhold. Analyser gjort av det internasjonale Eu-Kids forskningsnettverket viste at barn og unge med slike erfaringer hadde dårligere helse enn andre og at de oftere var involvert i digitale mobbesituasjoner (Staksrud & Ólafsson, 2019).

Man ser et risikofokus i synet på barn og unges liv på internett, både i Staksrud og Ólafsson og i Livingstones forskning. Staksrud og Ólafsson peker i tillegg på at noen barn og ungdommer ser ut til å være ekstra digitalt risikoutsatt. De viser til tidligere forskning fra Eu-Kids, som peker på at det er en sammenheng mellom hvordan barn og unge håndterer nettrisiko og hvordan de har det utenfor nettet. De fant at ungdommenes psykiske helse og generell velferd var elementer i dette. I rapporten til Staksrud og Ólafsson stilles også spørsmål til videre forskning: «*hvordan kan man legge til rette for at de sårbare brukerne fanges opp og får den hjelp og støtte de trenger, samtidig som de får ta del i nettets positive muligheter?*» (Staksrud & Ólafsson, 2019).

Det finnes imidlertid forsknings som støtter opp under å se barns digitale liv med andre briller, hvor det ikke fokuserer mest på barnas sårbarhet, hvor barn og ungdom trenger beskyttelse og voksenstøtte som regulerer og setter begrensninger for bruk. Med et kulturorientert perspektiv på digital teknologi, åpnes det opp for å se på barn og ungdom som digitalt kompetente, kreative og som digitale produsenter (Bakken et al., 2021). Bakken finner at ungdommers bruk av digital teknologi befinner seg et sted midt mellom det utviklingspsykologiske risikofokuserende, og det kulturorienterte mulighetsskapende perspektivet. Midt mellom ytterpunktene av risiko og potensial nyanseres risikofokuset noe,

ved å dra inn mulighetspotensialet som ligger for barn og unge i deres digitale liv. Det er også i dette midt mellom jeg tror at ungdommene i mitt empiriske materiale befinner seg, i sårbare situasjoner, men hvor TikTok for ungdommene kanskje kan være et mulighetsrom for deltakelse og medborgerskap.

Deltakelse og medborgerskap

Digital teknologi kan ses på som arenaer for økte muligheter for deltakelse og medborgerskap. Demokratisering av kunnskap og informasjon på internett har kanskje særlig har gjort seg gjeldende for ungdom. Ut fra et sosiologisk perspektiv, hvor ungdomstiden kan bli sett på med en forventning til motkultur til voksenverden, er internett og sosiale medier viktige aktører for ungdom i å mobilisere politisk (Livingstone, 2011). I et slikt perspektiv er en digital plattform som TikTok særlig viktig for digitalt medborgerskap og deltakelse for ungdom som kanskje har en opplevelse av å ikke bli sett og hørt, som barn og unge på barnevernsinstitusjoner. Dette fordi plattformen er tilgjengelig for «alle» og når ut til mange.

Edda Stang viser i sin forskning rundt barnevern på sosiale medier til hvordan det å delta med sine meninger og kommentarer på en offentlig arena kan ha betydning for opplevelsen av å være en medborger, og hvordan dette kan føre til at man opplever seg inkludert og som en del av samfunnet. Stang så i denne forskningen på hvordan sosiale medier brukes av borgere, i offentlig debatt og for deltakelse i diskusjon rundt barnevern. Hun fant at deltakelsen førte til mulighet for å ytre seg, at borgerne hadde forventninger til å bli lyttet til og at sosiale medier åpnet for utøvelse av medborgerskap. Stang pekte på at det å ha kanaler hvor man både har mulighet til å bli lyttet til og å gi uttrykk for sine meninger har betydning for utøvelse av medborgerskap. Stang viste til begrepet empowerment i denne sammenhengen, og at borgere blir myndiggjort gjennom deltakelse i på digitale plattformer (Stang, 2016).

Jeg vil også trekke frem forskningen til Simpson, som i sin forskning om relasjonsbasert sosialt arbeid og digital kontakt mellom sosialarbeidere og familier, utforsket begrepet «sosial tilstedeværelse», og digital kontakt mellom barnevernsansatte og familier. Simpson fant at digital kommunikasjon spilte en stor rolle i etablering av kontakt og sosial

tilstedeværelse for barn og familier, og at digitale arbeidsmetoder vil kreve at sosialarbeidere og hjelpeapparatet forholder seg til disse og tar inn over seg viktigheten for familiene/ungdommene av digital kontakt mellom sosialarbeider og familie (Simpson, 2017).

Også Simpson viste til Empowerment- perspektivet i denne sammenhengen (Simpson, 2017). Ut fra Simpsons perspektiv vil institusjonsungdommenes videoer på TikTok kunne ses på som ungdommenes mulighet for digitalt medborgerskap, hvor TikTok kan ses på som et sted hvor de kan gi uttrykk for sine meninger og delta i debatt rundt egen livssituasjon (empowerment), og hvor ansatte i hjelpeapparatet har en arena for deltakelse og relasjonsbasert sosialt arbeid, ved å delta sammen med ungdommene i videoer, i kommentarfelt og i samtaler hvor TikTok videoer kan gi informasjon til sosialarbeiderne.

Kanskje kan dette være bidrag inn i det å se på ungdommenes TikTok videoer ikke bare som fare og risiko. For hva ville kunne skje dersom man så på institusjonsungdommenes filmer som mulighet for kontakt mellom ungdom og hjelpeapparatet, hvor TikTok var et sted for ungdommene å fortelle hvordan de hadde det og gi uttrykk for meningene sine til hjelpeapparatet? Og hvordan kunne dette ha foregått i praksis, når dette fordrer at hjelpeapparatet ser på TikTok som en arena for sosial tilstedeværelse?

Hvorvidt digital samhandlingen mellom klient og sosialarbeider er til det beste for klienten, og hvorvidt borgeres (i denne sammenhengen ungdom på barnevernsinstitusjoner) digitale deltakelse og medborgerskap virker myndiggjørende kan også diskuteres, slik det for eksempel gjøres av Kvakic og Wærdahl. De så i sin undersøkelse på hvordan bruk av digitale hjelpemidler bidro til å endre kontakten og relasjonen mellom ansatte og klienter i barnevernet og så blant annet på hvordan sosialarbeidere bruker informasjon fra sosiale medier i arbeid med familier, uten familiens samtykke (som for eksempel å se på klienters Facebook konto uten at klienten er gjort kjent med dette). De viste hvordan dette påvirket makt og tillitsforhold mellom ansatte og klienter, og at det kunne styrke maktforskjellen mellom ansatte og klient. Klientene presenterer seg for en annen offentlighet og publikum enn for sosialarbeiderne, og ved å benytte informasjon fra klienters kontoer oppstår en ubalanse i relasjonen mellom klient og hjelper. (Kvakic & Wærdahl, 2022). Slik sett kan man si at Kvakic og Wærdahls forskning står i en motsetning til for eksempel Simpsons funn.

Både myndighetsperspektivet, perspektivet om digitalt medborgerskap og makt- og tillitsperspektivet mellom sosialarbeideren og klienten er sentrale å ha med i utforskningen av

institusjonsungdoms TikTok videoer. Kan videoene gi en stemme til en marginalisert gruppe, og bidra til empowerment, eller vil for eksempel en digital tilstedeværelse fra hjelpeapparatet kunne føre til styrket maktforskjell mellom ansatte og ungdommene, eller at ungdommene velger andre plattformer å være på, for å komme unna voksenverdenen?

Analytisk teori

TikTok er en sentral arena for ungdom for å fremvise sine liv og fortelle om seg selv. Ungdommene i mitt empiriske materiale snakker om sine familieliv, blant annet savn av familie og fravær av familie, samt om relasjoner som erstatter familie. Det har derfor vært sentralt i arbeidet med dette prosjektet å se på den teoretiske forankringen av hva en familie kan være, og hvordan familie vises frem. Teoretikere som David Morgan (1996 og 2011) og Janet Finch (2007) utforsket ulike perspektiver på familiebegrepet, som har gitt meg en teoretisk forankring i familieforskningen og kontekst for ungdommene jeg har undersøkt i mitt prosjekt. Morgan og Finch bidro begge til å utvikle teoretiske perspektiver på familie og familieliv. Jeg vil kort skissere Morgans familieteori, for så å beskrive og forklare Finch begrep og teori om «Family display». I mitt prosjekt som bruker «display» eller «fremvisning» som et teoretisk og analytisk ståsted, vil jeg først si litt om Morgans praksisbegrep, da det er en sammenheng mellom Morgan og Finch tenkning. Morgans «familie som praksis» kan sees som en tilnærming til å forstå hvordan familiemedlemmers handlinger og praksiser er knyttet til «family display» som Finch introduserte. Familiemedlemmers handlinger og praksiser kan forstås som måter å presentere familien og dens verdier for omverdenen, i denne presentasjonen er det også et sosialt aspekt. En slik forståelse er også sentral å ha med når familieliv, eller ungdomsliv i sosiale medier skal studeres. For den fremvisningen som gjøres på sosiale medier kan begrepet «digital intimitet» som ble introdusert av Barnwell benyttes som forankring (Barnwell et al., 2021) og som forklaringsramme for å forstå ungdommenes fortellinger og fremstillinger på TikTok.

Familien som praksis

Før 1960 var det vanlig å se på familien som en institusjon, hvor medlemmene av familien hadde klare roller og oppgaver, knyttet blant annet til kjønn og alder. Fra 1960-tallet og utover ble bruken av «familien» med bestemt artikkel sett på som problematisk på grunn av dets tingliggjøring og forenkling av familiens roller og praksiser. David Morgan introduserte begrepet «Familien som praksis» for å utvide forståelsen av hva familien er og hvordan familie praktiseres (Morgan et al., 2011). Begrepet utfordret tradisjonelle sosiologiske teorier som så på familien som en institusjon, eller en enhet med klare grenser og roller for

hvert medlem. Morgan mente at familien som praksis refererte til de aktivitetene som familiens medlemmer gjorde sammen, inkludert daglige rutiner, omsorg, arbeid, sosiale aktiviteter og interaksjoner. Disse aktivitetene danner grunnlaget for det som av familien og av andre ble oppfattet som «familien», og definerte familiens relasjoner og identitet. Videre ønsket han å reflektere sammenhengen mellom familier og ulike institusjoner og praksiser, og å adressere det problematiske i bruken av begrepet «familie» i akademiske og sosiale sammenhenger. Morgan argumenterte for at «familie»-begrepet ikke adekvat reflekterte de ulike posisjonene og tolkningene knyttet til familier, og de stadige endringene som familier gjennomgår over tid (Morgan et al., 2011).

Morgans konsept av familiepraksiser flyttet fokus fra at familie er noe man «er» til at familie er noe man «gjør». Slik ble diskusjonen flyttet fra å se på «familie» som en struktur som man tilhører på en eller annen måte, til å forstå og se på familier som et sett aktiviteter som har en spesiell betydning knyttet til seg på et gitt tidspunkt (Finch, 2007)

Morgan var opptatt av de politiske og moralske implikasjonene det hadde at man så på familien som praksis. Praksiser kunne bli evaluert ut ifra i hvilken grad de passet inn eller avvek fra en standard modell av familien. Denne standardfremstillingen ble ofte referert til som en «cornflakespakkeavbildning» av familien, med assosiasjoner til én bestemt representasjon av familieliv med hverdagslige forbruksvarer. Denne familiemodellen bestod av en mor, en far og to barn – en gutt og en jente. Det var, som Morgan selv sa, nesten unødvendig å nevne hvor problematisk dette synet på familieliv var, men Morgan mente likevel det problematiske med denne standardfremstillingen var av betydning, særlig knyttet opp mot konseptet om heteronormativitet (Morgan et al., 2011 s. 3). Ideen om «familien» hadde nemlig som kjerne-ide et heteroseksuelt par og deres barn. Denne standardmodellen koblet på en tilsynelatende enkel måte familie, kjønn og seksualitet. Dette ekskluderte og marginaliserte andre heteroseksuelle måter å leve på, og homofile og lesbiske og deres ulike måter å leve på og skape familie. Denne «standardmodellen» rommet samboerskap og rekonstituerte familier (seperasjon og ny partner), men den syntes å være ute av stand til å gå lenger enn dette (Morgan et al., 2011). Denne ideen om hva en familiepraksis er, oppfatter jeg som viktig å ha med som et teoretisk bakteppe i mitt prosjekt, da den kan gi en ramme for hvordan kanskje institusjonsungdom ser på seg selv og sine familier (eller brutte familieband), fordi tanker om hva en familie er og ønsket om å passe inn i en forestilling om

hva en familie skal være og se ut, preger både ungdom som bor på institusjoner, deres foreldre og voksne i hjelpeapparatet som jobber med familier.

Fremvisning som familiepraksiser

Sosiologen Janet Finch introduserte begrepet Family Display eller familiefremvisning i din artikkel «Displaying families» (2007). Begrepet «Family display» referert til måter familier presenterer seg selv for omverdenen. Konseptet er en videreutvikling av å se på familien som en praksis, gjennom å sette søkelys på sosial interaksjon og gjennom å se på prosesser der betydning av det sosiale formidles. Finch definerte begrepet display slik:

The process which individuals, and groups of individuals, convey to each other and to relevant others that certain of their actions do constitute doing family things and thereby confirm that these relationships are family relationships.

(Finch, 2007: s. 73)

Jeg forstår den sosiale komponenten i Finch «display» begrep som den viktigste. Handlinger og prosesser som gjøres, må bli tolket og forstått i en bestemt retning av (relevante) andre for å konstituere som familiepraksiser:

By displaying I mean to emphasize the fundamentally social nature of family practices, where the meaning of one's action has to be both conveyed to and understood by relevant others if those actions are to be effective as constituting family practices.

(Finch, 2007: s. 66)

Finch brukte begrepet «display» med to betydninger, både som aktiviteter som er karakteristiske for moderne familier og som analytisk begrep. Som analytisk begrep innebærer det å se på personlig involverte sosiale aktører, uten å antyde at aktiviteten er eksplisitt bevisst eller didaktisk. Begrepet fanger også både verbale og visuelle fenomener i en analytisk kontekst.

Digitale plattformer benyttes i stor grad som en arena for å fremvise eller familiepraksiser. Barnwell, Barbosa og Ravn bruker Janet Finch begrep «family display» i sin undersøkelse av hvordan Instagram gir mulighet for å vise og dele familieliv på nye måter (Barnwell et al., 2021). De viste til hvordan at funksjoner som hashtags, emojis og bildetekster, som er spesifikke for deling av bilder i digitale rom, kan åpne for nye aspekter og et nytt publikum for «family Display». Som artikkelforfatterne peker på har fremvisning av familieliv i sosiale

medier blitt viktige måter for mennesker å «brande» eller fremvise sine forhold til andre, gjennom som Finch selv sier «å uttrykke noe til andre som familie, på en måte som kan bli forstått av disse andre». Ungdommene i mitt empiriske materiale fremviser seg selv på TikTok når de legger ut videoer på åpne kontoer.

I mitt prosjekt kan det analytiske begrepet «display» benyttes for å gi et rammeverk for å forstå uttrykket til ungdommene i mitt empiriske materiale. Kan ungdommenes videoer være av en spesiell karakter, eller identitet, slik at relevante andre kan forstå og kjenne seg igjen, og fører dette til opplevelser av tilhørighet og felleskap mellom ungdommene på TikTok? Kan display være et utgangspunkt for å forstå hvordan ungdom bruker sosiale medier som TikTok for å presentere seg selv og uttrykke sin identitet?

Ungdommene bruker plattformen til å uttrykke sin personlige identitet og interesser, og presentere seg selv på en bestemt måte for andre brukere. På denne måten kan TikTok ses på som en forlengelse av hvordan ungdom presenterer seg selv offline, og TikTok kan være en måte å utvide deres «family display» på. Display kan også gi en ramme for å forstå hvordan ungdommene deler praksiser og finner kollektiv og med andre med samme type sosiale praksiser. Jeg lurer på om ungdommene gjennom å dele videoer på TikTok kan oppleve en følelse av inkludering og tilhørighet i et større virtuelt felleskap? Det er viktig å merke seg at måten ungdom på barnevernsinstitusjoner presenterer seg på TikTok, kan være en forlengelse av hvordan de presenterer seg offline. Dette kan være en måte for dem å opprettholde sin egen identitet og følelsen av kontroll i en situasjon hvor de kanskje ikke opplever fullstendig i kontroll over egen situasjon. Kan de gjennom å bruke TikTok ta kontroll over sin egen presentasjon og uttrykke seg selv? Og skjer denne fremvisningen i en kontekst som blir forstått av relevante andre?

Digital intimitet

Studier av intimitet og intime relasjoner som en del av mellommenneskelige forhold er et felt som har åpnet seg innenfor familieforskningen. Tidligere hadde forskningen sett på intimitet innenfor rammen av familien som institusjon, som en del av, og noe som foregikk og ble studert innenfor rammene av heteroseksuelle/homoseksuelle relasjoner.

Intimitetsbegrepet ble redefinert til å dreie mot å betrakte intimitet med en orientering rundt ideer om vennskap:

Dette undergraver fundamentalt den heteroseksuelle/homoseksuelle dikotomien og (sosialt konstruerte) forskjeller mellom ulike typer følelse og relasjoner. På denne måten kan hvem som helst, eller for å trekke det enda lenger, hva som helst utgjøre en intim relasjon, fordi det er kvaliteten på en relasjon som er betydningsfull, og ikke dens funksjonelle formål.

(Gabb et al., 2008: 66).

Det er denne typen intimitet jeg er på leting etter blant ungdommene i mitt empiriske materiale. Gjennom å studere hvordan ungdommene i mitt materiale viser frem og søker å bli forstått av et publikum på TikTok, har jeg blitt opptatt av og fått innsikt i deres «digitale intimitet» en type offentlig og relasjonell intimitet (Barnwell et. Al., 2021). Kan den offentlige og relasjonelle intimiteten være uttrykk for at ungdommene former og søker etter intime relasjoner? Kan disse være erstatninger for eller komme i tillegg til (familie)relasjoner de har offline?

I moderne sosiologi og mediastudier er det vanlig å studere «digital intimitet»; som inkluderer romantiske eller vennskapelige forhold, online dating og sexting (Barnwell et al., 2021). Som en forlengelse av Gabbs presisering av intimitet, definerer jeg intimitet ut fra Lauren Berlants forståelse av intimitetsbegrepet. Berlant viser til at det offentlige rommet er intimt, og at sjangre for intimitet forhandles og konsumeres av enkeltpersoner, som gjennom sine forhandlinger og konsumpsjoner føler seg som en del av et felleskap. Berlant hevder også at kunnskapsdeling kan føre til at det offentlige rommet blir intimt når individer gjenkjenner seg i generelle beskrivelser (Berlant, 1998). Berlant beskriver intimitet som «et løfte om tilhørighet», begrepet kan også beskrives som en opplevelse av tilhørighet, slik Rikke Andreassen skriver om intimitetsbegrepet i sin artikkel om forhandlinger om intimitet på sosiale medier. Hun forstår det slik at den relasjonelle intimiteten inkluderer både opplevelsen av tilhørighet og forbindelse, og praksiser som omgir, leder til og forhandler om tilhørighet og forbindelse (Andreassen, 2017). Forhandles det om denne formen for intimitet blant ungdommene på TikTok? Og hvordan vil en slik forhandling komme til syne?

Narrativ som teori og metode

Narrativ teori innenfor kvalitativ metode i samfunnsvitenskapene handler om å forstå menneskers erfaringer og opplevelser, ved å sette søkelys på de fortellingene de deler om sine liv. Narrativ teori forutsetter at mennesker konstruerer og formidler sin egen virkelighet gjennom fortellinger. Disse fortellingene avslører hvordan individer skaper mening og sammenheng i sine liv gjennom å vise aspekter ved sine liv og erfaringer (Johannessen et al., 2018). Jeg vil bruke narrativ teori i dette prosjektet for å undersøke hvordan informantene forstår og kommuniserer sin sosiale identitet og tilhørighet på TikTok. Jeg har ønsket å identifisere de sentrale fortellergrepene i videoene, samt se på fortellingenes kontekst og fortellernes bakgrunn.

Det at vi beskriver noe som en fortelling, betyr ikke at det er oppdiktet eller usant. ... virkeligheten (kan) fremstilles og fortelles på mange ulike måter. Hvordan noe fortelles kan ha store konsekvenser, siden fortellingen vil etablere sammenhenger og vinkle hendelser på bestemte måter.

(Johannessen et al., 2018: s. 97).

Ut fra mitt empiriske ståsted er det ikke mulig å vite om det ungdommene i mitt empiriske materiale er objektivt sett er sant. Fortellingene kan ses på som ulike personlige fremstillinger og fortellinger om virkeligheten sett fra ungdommenes ståsted og perspektiv.

Med dette som utgangspunkt, og for å velge et analytisk ståsted rundt hvordan forstå det ungdommene forteller, har jeg hentet inspirasjon fra Sveinung Sandberg (2010). Sandbergs felt er kriminologi og Sandbergs hovedspørsmål er «hvordan vet vi om deltakere i forskning forteller sannheten, og er det egentlig viktig?» (Sandberg 2010, s: 443). Disse spørsmålene er relevante og overførbare til mitt prosjekt. Sandberg stiller spørsmål ved hvordan vi kan være sikre på at forskningsdeltakere er ærlige i sin kommunikasjon og om dette faktisk har betydning. Under datainnsamling og analyse i mitt prosjekt har spørsmålet om ungdommenes troverdighet i sine TikTok videoer vært relevant for meg. For det er umulig å vite sikkert om det ungdommene forteller i TikTok videoene sine er objektivt sant.

Ungdommene kan utgi seg for å være noen andre enn det de faktisk er, kan tenkes bor de ikke på barnevernsinstitusjoner, selv om det tilsynelatende i mange av videoene ser ut som om de gjør det, jeg kjenner heller ikke informantenes identitet.

Sandberg kritiserer kriminologiske etnografer for å være for fokusert på en positivistisk oppfatning av sannhet, og spørsmålet om deltakernes troverdighet. Artikkelen argumenterer for at narrativ analyse ikke er avhengig av dette spørsmålet om sannhet, og legger dermed ikke like stor vekt på det (Sandberg 2010 s: 443). Sandberg påpeker viktigheten av å anerkjenne at fortellinger konstrueres og identiteter formes gjennom «delt fortellingsformat» (Atkinson and Coffey i Sandberg 2010: s. 455). Dette er også relevant for min studie av TikTok-videoene til institusjonsungdom.

Sandberg påpeker at forskningsdeltakere ikke kan velge fra en uendelig kilde av språk og betydning, og at de istedenfor lener seg på måter å fremstille seg selv på som de har lært andre steder. Slik også for ungdom på barnevernsinstitusjoner. Ved å bruke narrativ analyse vil jeg undersøke hvordan ungdommene fremstiller seg selv og sine verdener på TikTok og hvilke verdier, identiteter og kulturelle uttrykk som kommer til uttrykk gjennom deres narrativer. Ved å ta hensyn til den sosiale konteksten og det delte fortellingsformatet som ungdommene opererer innenfor, søker jeg å forstå hvordan institusjonsungdom konstruerer og formidler sin identitet og fortellinger gjennom videoene de legger ut.

Metode

I dette prosjektet ønsker jeg å se på hvordan institusjonsungdom bruker TikTok til å fortelle historier om seg selv, og hvordan de fremstiller seg selv på den sosiale mediadelingsplattformen. Jeg er interessert i hvordan de søker relasjoner og felleskap med andre på plattformen. Jeg ønsker med andre ord å utforske hvordan denne gruppen ungdommer bruker videodelingsplattformen som en arena for å fortelle om sine liv, og bruker TikTok som en arena for å forme sin identitet og danne felleskap med andre.

I dette kapitlet vil jeg beskrive hvordan jeg har arbeidet i dette prosjektet, med å velge ut og avgrense det empiriske materialet, hvilke analyseredskaper jeg bruker og min analytiske og vitenskapsteoretiske posisjonering i prosjektet.

Rekruttering og utvalg

Dette empiriske materialet for prosjektet består av 36 TikTok videoer fra åpne norske TikTok kontoer. Data er samlet inn over to kvelder i oktober og november 2022, og jeg har tatt utgangspunkt i hashtaggen #instukids for å gjøre utvalget. Jeg har begrenset utvalget på videodelingsplattformen, slik at jeg bare har fått opp videoer «dato for publisering – denne uken». De som har produsert videoene er anonymisert på kjønn, brukernavn og andre identifiserbare kjennetegn. Fordi tekster som gjengis fra tekstfelter lett kan søkes opp på nettet og i plattformen har jeg valgt å skrive om de jeg bruker, slik at innholdet består. Tekst som er skrevet i videoenes billedflate er ikke søkbar, og blir derfor gjengitt slik den står. Prosjektet ble godkjent av NSD, under forutsetning av at videoene som ble samlet inn, ikke ble lagret og at innhold i informantvideoene ble anonymisert og transkribert.

Tik-Tok videoer som naturlig forekommende sekundærdata

Digitale forskningsmetoder i samfunnsvitenskap skiller mellom å forske på eller med internett og/eller sosiale medier. Når man forsker på innhold på internett og sosiale medier, betraktes materialet som sekundærdata (Tjønndal & Fylling 2021 s.23). Tekst, bilder, video og lydfiler, som ikke er laget for forskningsformål, men som analyseres som uttrykk for det

sosiale, kan også kalles naturlig forekommende data (Haldar & Wærdahl, 2009). Her handler det altså om å forske på innhold som eksisterer digitalt uavhengig av vår forskning som samfunnsforskere.

TikTok i dag er det viktigste mediet for ungdom, som distribuerer videoer fra brukere (Medietilsynet/Kantar, 2022). Ungdommer deler i stor grad videoer åpent med hverandre på denne plattformen, også den delen av ungdomsbefolkningen som produserer den type videoer som jeg har ønsket å rette søkelys mot. Ungdom på barnevernsinstitusjoner skiller seg i så måte ikke fra andre ungdommer i valg av delingsplattformer og sosiale medier.

I tillegg til at det er det mest brukte sosiale mediet, har Tik-Tok den fordel som datamateriale at videoene er offentlig tilgjengelige. Andre sosiale medieplattformer som Facebook og Instagram har flere begrensninger på det området. I følge 2022 tallene fra Medietilsynet er Facebook et mindre brukt sosialt medium, med bare 50% oppslutning, ifølge Barn og medier undersøkelsen, og Facebook benyttes i liten grad av ungdom til å dele innhold. Innhold som deles fra Facebook blir dessuten ofte delt bare med venner. På Instagram deler ungdom oftere innhold med venner, men her er det er langt vanligere å ha lukkede kontoer. Dessuten er funksjonen med å dele filmsnutter ikke like vanlig på Instagram som på TikTok. Instagram har også utstrakt bruk av brukermoderering, hvor innhold som kan være skadelig og eller støtende fjernes, eller ved at plattformen bruker «trigger warnings» når brukere er i ferd med å se på innhold som kan virke støtende.

Det er vanskelig å svare på hvorfor TikTok har blitt en plattform for ungdom å vise frem seg selv og sine liv, men noe av populariteten kan ligge i nettopp at det er lettere å omgå sensur, og at en når ut til et bredt publikum av mulig nye kontakter, og muligheten for å bli populær eller få mange følgere. TikTok framstår derfor som et godt egnet og tilgjengelig sosialt medium når en vil forske på hvordan ungdom forteller om sine liv og gir uttrykk for sine meninger.

Utforsking av TikTok som empirisk materiale

For å bli kjent med TikTok som sosialt medium og videodelingsplattform og hvordan ungdom bruker TikTok, var et naturlig startpunkt å involvere meg i mine tre tenåringsdøtres bruk av plattformen. Jeg lastet ned applikasjonen og fikk lov til å følge mine tenåringsdøtres kontoer

på plattformen. Innledningsvis gikk jeg bredt ut for å kartlegge videodelingsplattformen, hva ungdom gjør på plattformen og hva de deler. I denne fasen var mine egne ungdommer involvert ved å hjelpe meg å bli kjent med TikTok som plattform, gjennom å dele videoer de likte med meg, og ved å vise videoer som de selv hadde laget og publisert på egne kontoer. Ved å motta innhold fra egne barn, og å være nysgjerrig på hva mine ungdommer og deres venner la ut, ble jeg på grunn av plattformens algoritmer gjort oppmerksom på hashtaggene #Instukids og #instubarnevern. Jeg så at #instukids, hadde 178.100 treff på TikTok mens hashtaggen #instubarnevern hadde 190.000 treff på plattformen. Videoene ungdommene delte med disse hashtaggene fanget min interesse, både på grunn av innholdet, men også i lys av mitt arbeid som familieterapeut i en barneverntjeneste. Jeg så at ungdommene på TikTok som delte videoer med hashtaggene #instukids og #instubarnevern, hadde mye til felles med ungdommene jeg i mitt daglige arbeid er satt til å hjelpe. Disse videoene så jeg som en inngang til en bredere forståelse av hva ungdommene strever med. Det startet altså med en intensjon om å bli bedre til å hjelpe, men gikk etter hvert over til en undring over ikke bare innholdet i videoene, men en undring over hvordan historier blir fortalt og den kompetansen som framvises gjennom disse fortellingene. Dette ble altså et prosjekt hvor jeg studerer videoer på Tik Tok, og ikke barna som står bak videoene.

Algoritmer, hashtags og «algspeak»

Under valg og avgrensning av materielt på TikTok forsto jeg at det er viktig å forstå hvordan algoritmer fungerer på sosiale medieplattformer. Jo flere videoer jeg søkte opp og så på med hashtaggene jeg hadde valgt ut, jo mer ble innholdet i TikTok feeden min tilpasset og endret. Jeg erfarte hvor viktig algoritmer er for hvordan sosiale medieplattformer fungerer og opererer. Jeg ble klar over hvordan folk med samme interesser fant sammen og fant felleskap med hverandre ved at de likte og kommenterte på hverandres videoer, og dermed fikk flere og lignende videoer opp i sine TikTok- feeder, som et resultat av TikToks algoritmer. I mitt utvalg av videoer så jeg hyppig bruk av omskrevne ord, eller ord og hashtagger jeg ikke forsto betydningen av. Det var også en utstrakt bruk av emojiene som ikke nødvendigvis så ut som passet inn i videoenes kontekst. De samme emojiene, de omskrevne ordene og hashtaggene gikk igjen i flere av informantvideoene og en sentral del av prosjektet mitt ble derfor å forstå hvordan disse ordene og emojiene ble tillagt et budskap eller en mening.

Dette førte meg til bruken av «algospeak» (algoritme- snakk), et type kodespråk som sosiale mediebrukere ofte benytter for å unngå å bli fanget av AI- baserte innholdsmoderasjonsverktøy som flagger brukerinhold, for å bryte retningslinjene deres (Tellez, 2023). Det så for meg ut som at felles bruk av hashtagger bidro til en type felleskap mellom informantene, og jeg så for meg at hashtaggene bidro til å knytte sammen ungdommene i en «hemmelig» verden som TikTok-plattformen og voksenverdenen ikke hadde full tilgang til, eller var oppmerksom på. Det ble derfor et poeng for meg å forsøke «dekodet» hashtaggene ungdommene benyttet, for å skjønne hva de snakket om og hva de ønsket å formidle. For eksempel er hashtaggen «selfharm» eller «suicide» sensurert av TikTok. Dersom denne benyttes i søk eller som en tag i en video, blir man som bruker oppfordret til å ta kontakt med hjelpetelefon for forebygging av selvmord. Dette har ført til at brukerne finner andre hashtagger, som ligner på den opprinnelige, for eksempel «unalive» fremfor «suicide». Jeg dekodet disse hashtaggene ved å spørre ungdom, egne og andres, om betydningen av de ulike «kodeordene» og ved å søke opp hashtaggenes betydning på nettet.

Analytiske verktøy

Under analyse av mitt empiriske materiale, har jeg hentet verktøy fra flere analytiske tradisjoner, derunder videografi, etnografi og narrativ tematisk analyse. Nedenfor bruker jeg først videografienes tredeling i felt, sosiale situasjoner og søkelys på kamera, som utgangspunkt for å fortelle om analyseprosessen, hvor mine etnografiske ambisjoner er integrert. Deretter redegjør jeg kort for hvorfor jeg tenker at narrativet kan fungere som enhet for en tematisk og narrativ analyse av dette materialet.

Videografi, etnografi og narrative tema

Videografi er en metode for analyse for sosiale fenomener, som kombinerer etnografi med videoanalyse. Knoblauch og Tuma definerer videografi som en fortolkende videoanalyse av sosial samhandling, en definisjon jeg opplever å ligge nær inntil det jeg ønsker å oppnå i mitt prosjekt (Tjønndal og Fylling 2021: 427).

I motsetning til andre forskere som bruker videografi i mer tradisjonelle metoder for etnografi, har ikke jeg selv filmet hendelser som en del av et etnografisk forskningsprosjekt. Tvert imot, så har min oppgave vært å analysere videomateriell som er produsert av

ungdommer og lagt ut på TikTok, hvor klippene ikke har blitt produsert for forskningsformål. Jeg har likevel hentet deler av min analytiske strategi fra en videografisk tilnærming til analyse. Det betyr at jeg har vært opptatt av å se videoene som en sosial handling, og den kompetansen som settes i spill når kameraet, bruk av lys, omgivelser rekkefølge for handlinger, samt bruk av lyd og tekst virkemidler i disse handlingene.

Jeg har valgt å bruke Knoblauch et al (2019 i Tjønndal og Fylling 2021) triple analytiske fokus i min analyse, med de tilpasninger som må til for å bruke på mitt type materiale. Dette innebærer:

1. Søkelys på feltet: Når man benytter videografi som metode i forskning, er det viktig å ha et klart fokus på hva man undersøker. Dette krever en inngående etnografisk undersøkelse for å fastsette hva som er det sentrale temaet for observasjonene, noe som gjør det mulig å innhente relevant informasjon om konteksten for det som skal analyseres. I mitt prosjekt vil jeg definere forarbeidet jeg la ned før jeg avgrenset materialet som en etnografisk undersøkelse. Gjennom å gjøre meg kjent med TikTok-plattformen som en arena, selv undersøke hvordan den blir brukt, og samtale med ungdom om hvordan de bruker plattformen og hva de poster der, gjorde jeg meg kjent med plattformen som et mulig handlingsrom. En metodisk utfordringer jeg har møtt på her, som også nevnes av Tjønndal & Fylling har vært å fastslå prosjektets miljø eller gruppe (#instukids) med samme grad av sikkerhet som i tradisjonelle etnografiske studier av fysiske samfunn eller steder. På sosiale medier og nettbaserte plattform kan deltakerne ha en mer flytende sammensetning enn i fysiske steder. Dette kan ytterligere kompliseres av faktorer som falske brukerkontoer og at deltagere går inn og ut av feltet. Jeg kan altså ikke med sikkerhet fastslå at de som produserer videoene er dem og det de utgir seg for å være. Jeg kan heller ikke fastslå med sikkerhet om videoprodusentene faktisk oppholder seg på barnevernsinstitusjoner, eller for den saks skyld har noe som helst med barnevernet å gjøre. Min tilnærming til denne utfordringen har vært å forholde meg til videoene som en fremstilling av en virkeligheten slik ungdommene konstruerer og ser den på det tidspunktet videoene er samlet inn, og som uttrykk som blir gjenkjent av andre ungdommer på plattformen.

Jeg tenker også at min forkunnskap om ungdom, barnevernsinstitusjoner og barnevernfeltet generelt gir en valør til min etnografiske undersøkelse av feltet TikTok. Her har utfordringen ligget i å finne en balanse mellom å vite litt om hva denne gruppen ungdommer står i i

hverdagen, og å ikke vite hvordan de uttrykker sin situasjon til andre med samme eller lignende erfaringer.

Denne etnografiske tilgangen til feltet skiller seg ganske mye fra Koblauchs idé om fysisk tilstedeværelse på feltet. Når selve feltet er digitalt, blir det etnografisk feltarbeidet av en helt annen karakter, men sikter likevel på den samme kunnskapen om feltet som et handlingsrom.

2. Fokus på de sosiale situasjonene: Videografi retter oppmerksomheten mot konkrete handlinger, interaksjoner eller praksiser i en spesifikk kontekst. Formålet er å fange aspekter ved hverdagslige sosiale interaksjoner mellom mennesker, og undersøke hva som skjer i disse situasjonene.

Når ungdom bruker TikTok i samhandling med andre mennesker i dag kan det betegnes som en «hverdaglig sosial interaksjon mellom mennesker». I mitt datamateriale undersøkte jeg både hva som ble framstilt i videoene, ved hjelp av tekst, tale og audiovisuelle virkemidler og jeg undersøkte også hvordan informantene og andre brukere interagerer med hverandre gjennom informantvideoenes kommentarfelt. Fremstillingen av en handling eller en situasjon kalte frem en reaksjon, eller en kommentar, som igjen kan tolkes som en samhandling. Mitt metodologiske fokus var å analysere hvordan brukerne i mitt empiriske materiale fremstilte seg selv, hvilke fortellinger de brukte for å nå fram med sitt budskap og hvordan de kommuniserte med omverden gjennom sine videoer.

3. Fokus på kamera: I videografisk forskning er det også viktig å ha et fokus på hva kameraet faktisk registrerer. Dette kan variere stort avhengig av kameraets kvalitet og det konkrete formålet med forskningen. Det kan for eksempel være et 360-graders kamera som fanger opp en hel fotballstadion, eller et mobilkamera som fokuserer på enkeltindividers bevegelser. 99% av alle mellom 12 og 18 år har tilgang til og bruker en smarttelefon ifølge Statistisk sentralbyrå (2021).

TikTok videoer lages og legges ut ved hjelp av smarttelefoner, og mitt «fokus på kamera» ble derfor naturlig nok begrenset til hva mobilkameraene kan fange opp. Men blikket for hva kameraet kan fange opp synes å være mer en teknisk begrensning, når en kjenner til de uendelige muligheter for å redigere, klippe og kreere visuelle uttrykk med mobiltelefonenes tilleggstjenester. I denne analysen blir den umiddelbare bruk av kameraets posisjon

(fortellerposisjonen) sidestilt med de virkemidler som ligger i kameraets og nettets redigeringsmuligheter. Muligheter for å trekke fra og legge til i en video utvider også muligheten for å fortelle en kort og effektiv historie.

I den neste delen vil jeg gå inn på hvordan jeg forstår den narrative analysen som et egnet analytiske redskap til å forstå slike korte og meningsfortattede videoer.

Narrativ analyse

Ungdommenes fremstillinger av seg selv på TikTok kan forstås som små fortellinger som spenner fra noen sekunder til tre minutter. Mange kulturelle uttrykk og former for kommunikasjon kan studeres som fortellinger. En fortelling kan forstås som «*en beskrivelse av et avgrenset og sammenhengende hendelsesforløp*» (Johannessen et al. 2018: 98).

Fortellingen, eller narrativet har en begynnelse og en slutt og det skapes årsakssammenhenger. Fortellinger skaper mening og sammenheng ved å binde sammen hendelser.

For å analysere fortellingene til ungdommene som har laget filmene i mitt empiriske materiale, vil jeg se på hvilken sjanger ungdommene bruker i sine fremstillinger. En sjanger kan identifiseres gjennom bestemte kjennetegn som fortellingen, eller fortellingene som finnes i TikTok videoene har til felles. Ved å se på hvilke uformelle «regler» eller forventninger til hvordan TikTok videoene er bygd opp og formet, vil det være mulig å identifisere en egen fortellingssjanger for #instukids videoer.

I en narrativ analyse er forskeren også på jakt etter karakterer og deres handlinger. Det er karakterene driver fortellingen fremover mot en avslutning. Her er det protogonisten eller hovedpersonen som har den ledende rollen i fortellingens sentrum. Protagonisten er den leseren som regel vil føle sympati med, man lever seg inn i protagonistens situasjon, med et håp om at fortellingen ender godt for protagonisten. Antagonisten er hovedpersonens motsats eller motstander. Antagonisten står i et konfliktforhold til protagonisten og er den man som leser eller observatør føler antipati med (Johannessen et al., 2018). Hvilke protagonister og antagonister finnes i ungdommenes TikTok videoer? Finner vi slike klassiske strukturer i videoene som gjør at vi kan avsløre hvem som er helt og antihelt i fortellingene? Eller er det andre typer fortellinger som spilles ut?

TikTok videoene jeg analyserer har også et plott. Plottet i fortellinger og i analyse av fortellinger handler om å se på fortellingens innhold, det den handler om, summen av karakterenes handlinger (Johannessen et al., 2018). TikTok videoene har en begynnelse og en slutt, og denne begynnelsen og slutten er viktig å merke seg, da ethvert element i fortellingen får betydning i forhold til start og slutt punkt i fortellingen. På TikTok, i videoene med #instukids, finnes også virkemidler eller sjangergrep som lyd, hashtagger eller måter å fremstille en situasjon, som er med på å definere videoenes sjanger. Slike virkemidler kan analyseres for å avdekke sjangre og den rammen en ønsker at historiene skal bli forstått i. Så langt har jeg gjort rede for hvordan vi kan bruke tradisjonelle begreper fra narrativ teori, som sjanger, karakterer og plot til å analysere de små videofortellingene fra TikTok. Men hva om vi gikk videre inn i analysen med mer sosialfaglige begreper som kjennetegner handling og virking? Hvilke andre analytiske krefter ligger i fortellingen?

Fortellinger kan ha betydning både for individene og for individenes plassering i en større kontekst. For et individ kan en fortelling gi mening og sammenheng til hendelser, den har et budskap, eller et poeng. Dette poenget kan være moralsk, kan si noe om hva som er riktig eller galt, eller det kan være med på å gi mening eller sammenheng for fortelleren og fortellerens publikum. Derfor kan en analytisk inngang til videoene være å spørre hva ungdommenes poeng er med TikTok fortellingene sine? Hvem eller hva presenterer de seg som i fortellingene sine?

Fortellinger har også ulik kraft gitt i statusen av hvem som snakker, og hvem som hører på. Den som finner en god fortellerposisjon, kan øve innflytelse på de som hører på. En slik posisjon vil reflektere tilbake til fortelleren, og gi et styrket selvilde. En svak fortellerposisjon kan virke nedbrytende om man har en historie som gir en dårlig eller ingen respons i publikum. Om vi velger å se TikTok som den arenaen institusjonsungdom har valgt til å fortelle om sine liv, er det viktig at vi også analyserer tilhørernes tilbakemeldinger. Derfor blir den dialogen som oppstår mellom video og kommentarfeltet, og mellom deltagerne i kommentarfeltet også en viktig kilde til kunnskap om historiene på denne arenaen. Hvilken virkningshistorie disse fortellingene har, kan spores i publikums respons og hvordan andre ungdommer kommenterer på videoene i videoenes kommentarfelt. For ungdom på barnevernsinstitusjon kan TikTok være en arena for dem som gir mulighet til å fortelle om livet sitt, og en mulighet til å bli sett av noen som kjenner seg igjen i dem.

I Analysen av de 36 videoene tar jeg altså med meg både begreper fra den tradisjonelle narrative analysen, som sjanger, karakterer og plot, og begreper fra en mer sosialfaglige narrativ analyse, hvor begreper som selvforståelse, kommunikasjon, relasjon, publikum, posisjon, makt og innflytelse får bli med inn. I tillegg bruker jeg videografiske begreper som sosiale felt, sosiale situasjoner og kameraets posisjon og føringer som hjelp til å forstå den konteksten videoene må forstås innenfor.

Fortellingene er ikke presise og objektive fremstillinger av en verden, men ved å analysere ungdommenes videoer, og beskrive hvordan verden og hverdagen for barn i institusjon framstilles under #instukids vil vår kunnskap om de forestillinger en har om barn på institusjon blir til, blir opprettholdt og kanskje endret. Vi vil også kunne oppdage ungdommens kompetanse i å fortelle om seg selv og sitt liv på måter som gjør at de blir hørt, sett og kanskje til og med kan øve innflytelse på andre?

Før jeg tar dere med inn i de fortellinger fra institusjonslivet som disse redskapene har åpnet for, vil jeg presentere noen v de etiske utfordringene prosjektet har bydd på

Forskningsetiske hensyn i studiet av data produsert av ungdom på internett

Generelt sett kan enhver forskning, som kan ha implikasjoner eller konsekvenser for deltakerne, betegnes som sensitiv/sårbar. På samme måte kan ethvert emne som belyses betegnes som sosialt sårbart og ha konsekvenser for deltakere i forskning (Gabb et al., 2008). Gabb sier videre at vurderinger rundt hva som er «sårbare» grupper og temaer er subjektivt. Innenfor området familie- og relasjonsstudier må jeg ta høyde for sårbarheten hos forskningsdeltakerne, og her spiller deltakernes alder og tema for forskning en sentral rolle. I tillegg til dette vil forskning som beveger seg inn bak «hjemmets fire vegger» være et område hvor det er særlig viktig å vurdere om et forskningsprosjekt omhandler en sårbar gruppe.

Mitt empiriske materiale er laget av ungdommer som befinner seg i en sårbar livssituasjon, og selv om prosjektet har blitt godkjent av NSD har jeg reflektert mye rundt de etiske problemstillingene ved å bruke et materiale som er skapt av denne gruppen med ungdom som utgangspunkt.

På den ene siden kan jeg argumentere for at informasjonen ungdommene legger ut er av offentlig karakter, og derfor bør kunne brukes fritt. Ungdommene vet selv at de videoene de legger ut kan ses av alle. På grunn av ungdommers gjennomgående gode kunnskap om bruk av sosiale medier som TikTok tenker vi at de forstår forskjellen på publisering av videoer offentlig og privat. På den andre siden viser Aalen og Iversen til at ulike sosiale medieplattformer ofte er lagt opp slik at brukerne selv skal gå aktivt inn for å endre innstillinger for personvern, slik at de beskytter privatlivet sitt (Aalen & Iversen, 2021). At denne muligheten finnes i noen medier og ikke i andre, kan impliserer at ungdommene kanskje ikke er klar over at deres videoer ligger ute for «alle» å se på. Det er en åpenbar svakhet ved mitt prosjekt, at jeg ikke vet om ungdommene som har lagt ut sine videoer har vært klar over at disse har blitt publisert på åpne TikTok kontoer. Totalvurderingen min er at videoene virker å være ment for et større publikum, og dermed kan benyttes fritt i forskning som naturlig forekommende data. Her er det imidlertid og selvfølgelig et stort men, fordi videoene som har blitt delt offentlig, er delt av barn under 18 og fordi flere av videoene innholdsmessig beskriver situasjoner og hendelser som kan føre til opplevelser av stigmatisering eller ekskludering. Denne gruppen unge har allerede fordommer og stigma knyttet til seg, og som Gabb formulerer:

What is ... useful is a consideration of the methodological issues that have arisen as a consequence of this categorization process, in particular how this addicts the collection and dissemination of research data. Renzetti and Lee suggest that sensitive methods need to be developed and adapted to suit the requirements of each situation.

(Gabb et al., 2008).

Som jeg har skissert tidligere har det derfor vært særlig viktig for meg å anonymisere videoene tilstrekkelig, slik at de ikke kan spores tilbake til konkrete ungdommersom har lagt videoer gjort til analyse i dette prosjektet. Dette har jeg løst ved å skille tekst, sangklipp, hashtagger og utsagn fra hverandre, slik at ikke for eksempel hashtag og sangklipp stammer fra samme ungdom.

Som etisk prinsipp har jeg hatt et behov for å balansere ønsket om å unngå å skade ungdommene gjennom uetisk forskning, opp mot skaden som oppstår ved å være beskyttende og taus ved å utelukke dem fra forskning (Gabb et al., 2008). Jeg mener at ved å studere ungdommenes videoer uten påvirkning fra meg som forsker (som et samtykke ville ha medført) og gjennom å anonymisere og samtidig beholde den innholdsmessige essensen,

vil dette gi meg et innblikk i hva ungdommene selv ønsker å fortelle med TikTok videoene sine. Dette er også i tråd med Karin Widerbergs resonnering om at de etiske dilemmaene løses opp når en tenker på forskningen som at en kartlegger de styringsrelasjoner subjektene handler innenfor, og ikke forsker på individenes egne karakteristika. Forskning er noe en gjør for subjektene og ikke om dem (Widerberg 2007).

#instukids - TikTok- fortellinger fra barnevernsinstitusjonen

I dette kapittelet har jeg strukturert analysen etter funnene mine og hvordan de svarer på forskningsspørsmålet mitt. Min analyse på feltet begynte allerede mens jeg utforsket TikTok som sosialt medium, og gjennom observasjon av videodelingsplattformen kunne fastslå hva som var de sentrale temaene for institusjonsungdommene som delte videoer der. Jeg oppdaget hvordan ungdom generelt og institusjonsungdom spesielt fortalte historier i videoene sine. Under min første systematisering av mitt empiriske grunnlag kom jeg fram til tre analytiske spørsmål:

- Hvordan fremstiller og forteller institusjonsungdommene sine liv for et ukjent publikum?
- Hvordan leter institusjonsungdommene etter et felleskap på TikTok?
- Hvordan bruker institusjonsungdommene TikTok som en kanal for systemkritikk?

Jeg velger å presentere mine funn i tre hovedkategorier. Den første kategorien har jeg valgt å kalle «fortellinger fra livet på barnevernsinstitusjonen». Her vil jeg beskrive hvordan ungdommene benytter klassiske narrative grep som plot, karakterer og sjanger. Videre vil jeg se på hvilke virkemidler ungdommene benytter i sine fortellinger, som bruk av kameravinkel, musikk- og lydklipp og bruk av hashtagger og omskriving av ord, og se på hvordan ungdommene bruker ulike virkemidler i identitetsbygging og selvrepresentasjonsøymed.

Den andre kategorien av funn har jeg valgt å kalle «generelle narrativer fra institusjonslivet». Denne kategorien omhandler fortellinger og fremstillinger av nærhet og intimitet, om avstand, savn og lengsel og om psykisk helse i mitt empiriske materiale.

Min siste hovedkategori av funn har jeg valt å kalle «narrativ om mulighetsrom». Her vil jeg trekke frem funn fra min analyse som peker mot at ungdom kan bruke TikTok som en kanal for deltakelse og medborgerskap, hvordan ungdommene kan oppleve empowerment og at de benytter TikTok som en kanal for systemkritikk.

Mitt blikk på tidligere forskning rundt identitetsarbeid på sosiale medier, de sårbare barna og deres risiko og på TikTok som en mulighet for deltakelse, vil følge meg igjennom analysen og videre inn i diskusjonen. I analysearbeidet har jeg også med prosjektets teoretiske grunnlag med perspektivene narrativ teori, «family display», «intimacy» og «digital

intimacy», hvor TikTok brukes av institusjonsungdommene for å fortelle og formidle sine «familieliv» på en måte som gjør disse forstått av «relevante andre».

Fortellinger fra livet på barnevernsinstitusjonen

TikTok som fortellerkultur og fortellersjanger

I mine første gjennomganger av mitt empiriske materiale sto det tydelig frem for meg at ungdom for meg fremstår som eksperter på å fortelle korte, digitale fortellinger. Det slo meg at sosiale medier, derunder TikTok har åpnet opp for en egen «fortellerkultur» hvor brukerne har blitt opplært i, eller benytter en særegen fortellersjanger – «TikTok-sjangeren». Ungdom, ikke bare i mitt empiriske materiale, benytter lydklipp i form av dialog fra filmer og serier, eller snutter fra sanger, som de legger oppå videoene sine, for å for eksempel skape en stemning, lage et plot, illustrere poeng eller fremvise makt eller avmakt. Klipp fra sangtekster eller dialog fra serier refererer ofte til elementer ved ulike ungdomskulturer. Gjennom å søke opp sanger eller sitat fra filmer og serier, har alle TikTok- brukere mulighet til å se hvilke andre brukere som har postet videoer med samme tekst eller musikk. Ungdommene kan derfor skape felleskap og bygge identitet med andre gjennom å benytte de samme musikk- og filmreferansene, og ved å like og kommentere på andre videoer som har benyttet samme lydklipp. Ved hjelp av virkemidler, eller sjangergrep som lydklipp konstrueres historier for bestemte publikum og med bestemte formål.

Ungdommene i mitt empiriske materiale viser også at de mestrer klassiske fortellergrep i hvordan de bygger opp sine korte fortellinger. Ungdommene fremstiller i flere av videoene seg selv som fortellingenes hovedpersoner i narrativ om sine institusjonsliv. Som i en av videoene i mitt empiriske materiale, hvor ungdommen smiler til kameraet, og mimer til sangteksten: «you got me on the road - I never needed you like I do right now», med bildeteksten «til institusjonen min». I denne institusjonsfortellingen fremstiller ungdommen institusjonen som en hjelper, en som fikk ungdommen på rett kjøll og at ungdommen trenger institusjonen. Her ligger det en fortelling om noe før og noe etter, hvor ungdommen konstruerer en fortelling om at hen ikke var «on the road» tidligere, men at institusjonen har hjulpet til med det. Denne fortellingen fra livet på barnevernsinstitusjonen kan tolkes som en hyllestfortelling fra ungdommen til institusjonen. Klassisk for disse #instukids videoene er

hvordan ungdommene henvender seg direkte til publikum, ved å se i kameraet, sette seg selv som protagonister i egen fortelling og bygge opp fortellingen med virkemidler som musikk, sangtekster og klipp fra filmer.

I andre videoer ses ungdommenes fortellergrep bygd opp mer som «informasjonsfilmer». Som hos ungdommen som viser bilder fra seks ulike institusjoner ungdommen har bodd, i bildeteksten skriver ungdommen at hen vurderer eller «rater» de ulike stedene hen har bodd på. Videoen er akkompagnert av munter musikk, og over bildene fra de ulike institusjonene forteller ungdommen hvordan hen opplevde de ulike stedene. At videoen for publikum fremstår som en informasjonsfilm, ses også i videoens kommentarfelt, hvor det oppstår en diskusjon rundt hva ungdommene synes om de ulike stedene, og publikum kommer med spørsmål om de ulike institusjonenes kvaliteter.

Bruk av hashtagger og omskriving av ord

Når ungdommene i dette empiriske materiale deler sine historier på TikTok, gjøres dette under hashtaggen #istukids. Dette gir ungdommene en mulighet til å finne hverandre, og å skape identitet og fellesskap under den samme hashtaggen. Historiene ungdommene deler er ulike, men de skaper ved hjelp av hashtaggen en fremstilling eller kategori av hvem de ønsker å være og hvem de ikke ønsker å være. Hashtaggen #instukids gir publikum mulighet til å finne andre videoer med samme hashtag, og institusjonsungdommene mulighet for å skape narrativ om hvem institusjonsungdom er. Disse felles narrative kan både bekrefte publikums for forståelse av #instukids, men kan også bryte med publikums mulige for forståelse av gruppen. I videoene sine skaper ungdommene ulike fortellinger om hva det vil si å være en #instukid, eller hva det vil si å bo på barnevernsinstitusjon. Under hashtaggen #instukids fant jeg fortellinger om ungdom som spiser smågodt sammen med ansatte, om ungdom som beskrev å være alene, rømte eller ruset seg, eller ungdom smilende og i interaksjon med miljøterapeuter på institusjonene.

Ungdommene i materialet benytter også hashtagger som tilsynelatende ikke er direkte knyttet til innholdet i videoene de legger ut. Disse hashtaggene, som #xyzbca, #xycba, #fyp og #foryoupage, med flere, er hashtagger som brukes for å nå ut til et bredest mulig publikum, gjerne i et forsøk på å «gå viralt» med en video. Ved å merke videoene sine med disse hashtaggene formidler ungdommene i materialet at de ønsker å nå ut til et bredt publikum, det kan tenkes at deres motivasjon er å få flest mulig likerklipp på videoene sine,

men det kan også tenkes at ungdommene ønsker at deres fortellinger, med deres budskap skal ses og nå ut til flest mulig.

I videoer i mitt empiriske materiale som omhandler bruk av rus eller tematisk har tatt opp psykisk helse, ser jeg at ungdommene i utstrakt grad benytter hashtagger hvor de omskriver ord, eller erstatter ord for å unngå å bli utestengt fra plattformen. I disse videoene finnes hastagger som #unalive når ungdommene forteller om selvmord, #instutisjon (feilskrivning eller omskriving av ordet institusjon) #seggs, som refererer til sex, eller #Molly når det er snakk om bruk av MDMA. Ungdommenes bruk av «algospeak» eller «hemmelige» hashtagger tolker jeg som at de ønsker å ha søkelys på temaer hvor de kan stå i fare for å bli blokkert av TikTok hvis de snakker direkte om dem. I tillegg viser det hvordan hashtagger kan knytte ungdommer i samme situasjon (som for eksempel eksperimentering med rusmidler) sammen i et digitalt felleskap som deler de samme erfaringene.

Et annet sentralt funn i mitt empiriske materiale når det kommer til #instukidsas fortellergrep, er hvordan ungdommene bruker klipp fra sanger, klipp fra Tv-serier eller filmer som virkemidler i sine videoer. Som i en av videoene hvor ungdommen mimer til en replikkutveksling fra den britiske Tv-serien Skins fra 2007, som følger en gruppe tenåringer gjennom to år. Tematisk tar serien opp problematikk som dysfunksjonelle familieforhold, psykisk helse, spiseforstyrrelser, rusmiddelmissbruk, seksualitet og kjønn:

“How long til it kicks inn Eff?” - “Not long!”. Ungdommen I videoen ser I kameraet og mimer replikkene. Videoen har mange kommentarer på ulike språk, 180 totalt. I de norske kommentarene blir det spurt om hvor ungdommen kjøpte «det» og det kommer flere referanser til bruk av Molly (MDMA). Andre ber ungdommen «trippe safe» og noen sier de skulle ønske de var sammen med ungdommen.

Ungdommen i denne videoen bruker en direkte referanse til en for mange ungdommer kjent Tv-serie. Det fremstilles i ungdommens video et kjent eller lignende narrativ som i serien, som tematisk tar opp bruk av rusmidler. Bruken av replikken fra Tv-serien, som en kulturell referanse er ett eksempel på hvordan institusjonsungdommene bruker kulturelle referanser som en måte å fremvise identitet. Fordi replikker og sangtekster er søkbare på TikTok kan det av ungdommene dannes felleskap gjennom de samme kulturelle referansene.

Generelle narrativ fra institusjonslivet

I alle fortellingene som ungdommene viser fra sine institusjonsliv, finnes spor av hvordan de forhandler og viser frem felleskap, som en type familiepraksis. Ungdommene viser felleskap med andre ungdom gjennom kommentarfeltet, sammen med ansatte og med andre ungdommer i videoene sine. Ungdommene finner hverandre i hashtaggene de publiserer videoer under og på hverandres «For-You» sider. Ungdommene viser frem alternative måter å tenke familie. De forteller hvordan de opplever at institusjonen blir «som familie» og de forteller om fravær av hva de ønsker at familie skal være. Gjennom hashtaggene og lydklippene ungdommene bruker viser ungdommene videoer av en spesiell karakter, som virker å bli forstått av andre. Det kan av kommentarfeltene til videoene se ut som om andre kan kjenne seg igjen i ungdommenes fortellinger, og at de gjennom sine fremvisninger forhandler intimitet og tilhørighet.

Fremstillinger av nærhet og intimitet

En video viser en ungdom som filmer seg selv mens en voksen klipper håret til ungdommen. Ungdommen har sensurert den voksnes ansikt ved å sette en smilefjesemoji over ansiktet til den voksne. I videobildet skriver ungdommen «jeg forstår ikke hvorfor folk hater institusjon».

I kommentarfeltet til denne videoen skriver noen at de savner å bo på institusjon, en annen spør om det er NN som klipper håret til ungdommen og at NN var god til å klippe hår. En annen kommenterer at vedkommende ble lagt i bakken hver gang vedkommende var på institusjon, hvorpå en tredje svarer at institusjon kan være både bra og dårlig.

Dette er et eksempel fra mitt empiriske materiale som illustrerer flere av TikTok videoene hvor ungdommene har en positiv fortelling om institusjonslivet. I disse videoene ses ofte ansiktet på ungdommene, smilende og gjerne i interaksjon med miljøterapeuter/voksne ved institusjonen. I flere av videoene tar ungdommene hensyn til den voksnes tilstedeværelse, ved å sensurere den voksnes ansikt med emosjis, i andre videoer er den/de voksne aktivt med i videoene, for eksempel utkledd til Halloween, eller dansende sammen med ungdommene. I disse historiene fortelles og fremstilles institusjonslivet som noe positivt. Ungdommene selv er i fokus, de er protagonister og forteller om nærhet og intimitet til andre ungdommer og til miljøterapeuter. Miljøterapeutene blir fortalt som hjelpsomme og omsorgsfulle voksne som ofte er deltakende og til stede i ungdommenes liv. I noen av

videoene henvender institusjonsungdommene seg direkte til «institusjonen min» eller «til de voksne». I disse fortellingene blir institusjonen fremstilt som en hjelper, et sted ungdommene kommer på «rett kjøp», som en ungdom uttrykker det i en av videoene, mimende til en sang:

“I will never forget you”. I bildeteksten har ungdommen skrevet: «Miljøarbeideren ble litt til og hentet meg når jeg stakk av. Han så meg, sånn på ekte».

I denne fremstillingen blir barnevernsinstitusjonen og miljøarbeideren fremstilt og fortalt som en intimitet. Ungdommen forteller om felleskap og tilhørighet til institusjonen og miljøarbeideren har representert «familie» som henter når ungdommen stikker av, og «ser, sånn på ekte». Dette vises også i kommentarfeltet til videoen, hvor både ungdommer og ansatte har kommenter. De skriver at institusjon «blir som familie eller foreldre» og at ansatte som jobber på institusjonen vil det beste for ungdommene.

I fortellingene om hvor institusjonslivet fremstilles som en arena for felleskap, intimitet, nærhet og relasjoner, er det flere sentrale virkemidler som går igjen i ungdommenes videoer. Ungdommene benytter sangklipp fra sanger som går i dur, med et positivt eller håpefullt innhold. For eksempel ungdommen som bruker sangstrofen «*the only time when I feel safe*». Strofene fra sangklippene i de positive fremstillingene og historiene om institusjonslivet formidler blant annet trygghet, tilhørighet, å være i behov av andre. Ved å bruke disse strofene fra sanger, fremstiller ungdommene institusjonen som en arena for nettopp dette, for et ukjent publikum. Ungdommenes publikum er andre med lignende erfaringer, som også har behov for støtte og tilhørighet og andre som ikke deler de samme erfaringene. Disse andre, kan også få tilgang til ungdommenes fortellinger, ved å søke opp de samme sangtekstene til bruk i andre kontekster hvor de ønsker å formidle andre historier om å føle seg trygg og å høre til. Slik sett kan et mulig stort ukjent publikum få tilgang til og forståelse av historier om hvordan et «institusjonsliv» kan se ut, som de ikke ellers ville ha hatt.

Fortellinger i mitt empiriske materiale som tematisk fremstiller nærhet og intimitet, blir fortalt ved hjelp av virkemidler som «positive» emojis som hjerter, smilefjes, blomster og smilefjes med stjerner i øynene. Fortellingenes poeng blir ved hjelp av disse emojiene understreket i en form som andre kan forstå. Ved å bruke disse emojiene kan budskapet i historiene om institusjonslivet forstås som noe positivt, kjærlighetsfullt og et sted for glede

og smil. I disse fremstillingene er kameraet ofte nært ungdommens ansikt. Publikum ser ungdommens ansikt, ofte smilende, og i noen av videoene sammen med ansatte. Dette virkemidlet kan være med på å skape en nærhet mellom publikum og ungdommen, og føre til en nær stemning i ungdommens formidling av historien.

Disse fortellingene om institusjonsliv bryter på mange måter med et mulig standardnarrativ om barnevernsinstitusjoner som noe negativt, et sted hvor familie og intimitet ikke er. Fortellingene viser en fremstilling av det motsatte, at institusjonslivet også kan ha gode fortellinger preget av nærhet, omsorg og tilhørighet som en støttende og trygg plass for ungdom som trenger det.

Fortellinger om avstand savn og lengsel

Et annet hovedtema i fortellingene til #instukidsa er de om lengsel etter å høre til, savn etter familie eller andre ungdommer og om lengsel etter omsorg. Om lag en tredjedel av de 36 videoene i mitt materiale kan tematisk kategoriseres å fortelle om dette.

I disse videoene bruker ungdommene sjangergrep som å mime med til tekster fra sanger eller uttrykker følelser gjennom å vise at de gråter, eller viser sinte ansikter. I flere av disse videoene er kameraet nært opp i ungdommens ansikt, vi kommer tett på som publikum. I disse videoene brytes den «digitale normen» om deling av «intimt» eller «negativt» innhold som Aalen og Iversen refererer til, hvor negativt innhold og intime betroelser på sosiale medier skjer i direkte meldinger eller i e-poster på tomannshånd. Det kan virke som ungdommene gjennom å gi uttrykk for negative emosjoner søker et type publikum eller fellesskap, hvor det å fortelle om vanskelige tema er en foretrukket form for deling hvor man gjennom videoer om savn og lengsel kan søke fellesskap og støtte.

En video i denne kategorien jeg vil trekke frem, er en video hvor en ungdom gir uttrykk for å ha blitt forlatt av sin mor, hvor ungdommens mor i kommentarfeltet svarer ungdommen:

Videoen viser ansiktet til ungdommen. Ungdommen gråter. Et lydklipp fra serien Euphoria spilles av, og ungdommen mimer til lydklippet: «No you don't, stop saying that, you don't love me, you fucking left me!». Deretter vises en sms utveksling mellom to personer, sms-ene er på et annet språk, ungdommen skriver i bildet at dette er til min mor. Videoen har én kommentar; «jeg savner deg vennen, masse – mamma».

Ungdommen forteller her, ved hjelp av referansen fra serien Euphoria om en opplevelse av å bli forlatt. I kommentarfeltet, en slags fortellingens «del to», kommer mor inn med kommentaren om at ungdommen er savnet og «vennen min». Mor forteller i kommentaren om savn til barnet sitt med en kommentar som kan forstås som kjærlig. Videoen har ingen andre kommentarer, og kan tolkes å ha blitt lagt ut av ungdommen med hensikt å ha bare én mottaker, ungdommens mor.

I en annen ungdoms video fremstiller ungdommen institusjonens både som et trygt sted som ungdommen kommer til å savne når ungdommen nå skal flytte og at ansatte på institusjon blir som familie:

Ungdommen sitter på et bad og ser i kameraet. I videobildet har ungdommen skrevet at ungdommen vet at mange snakker negativt om institusjoner, men at ungdommen gråter fordi hen skal flytte. Videre skriver ungdommen at dette har blitt ungdommens hjem og at hen kommer til å savne de som jobber der så mye. Ungdommen skriver at hen er takknemlig for hen flyttet dit. I kommentarfeltet skriver en ansatt ved institusjonen at hen kommer til å savne ungdommen masse og at ungdommen må huske at hen kan ringe eller komme på besøk. Ungdommen selv skriver i kommentarfeltet at andre som bor på institusjon må bruke de voksne, at de er der for å hjelpe og at de voksne blir som familie. Andre kommentarer nevner at institusjon skriver at institusjon blir som familie og at de følte seg trygge på institusjon.

I denne videoen fremstiller ungdommen institusjonen som et hjem som ungdommen kommer til å savne. Institusjonen blir som en familie. Fortellingen fremstiller og forhandler hva en «familie» er og forteller at også en institusjon kan bli en familie hvor familiepraksiser som å hjelpe, støtte og noe man savner finner sted. Ungdommen uttrykker savn og at det har oppstått en nærhet og trygghet mellom ungdommen og de ansatte som jobber der. Dette narrativet ligner på «vanlige» ungdomsnarrativ, hvor overgangen til å bli voksen, i det å flytte hjemmefra, eller i overgangen fra noe som har vært til noe som kommer blir fortalt. Ungdommen i denne videoen normaliserer institusjonslivet ved å fortelle at ungdommen også har det slik i sitt liv. Ved å skrive i at ungdommen vet at mange snakker negativt om institusjoner viser ungdommen at institusjonen også kan være en fortelling om et sted man kommer til å savne. Institusjonen, representert ved den ansatte, fremviser at den er et «familielikt»-sted, ved å skrive at ungdommen kan ringe eller stikke innom.

Fortellinger om rus og psykisk helse

Blant temaene #instukidsa tar opp i sine TikTok videoer er rus, selvskading og psykisk helse også fremtredende. Tema som omhandler dette, finnes i 11 av de 36 analyserte videoene, altså i om lag en tredjedel av det empiriske materialet. Mange av ungdommene på barnevernsinstitusjoner har med seg utfordringer som kan føre til vanskeligheter med å regulere egne følelser og opprettholde god psykisk helse. Bruk av rusmidler og selvskading kan være måter å håndtere eller å unngå smerten og vanskelighetene de opplever.

Ungdommenes fremstillinger av ruserfaringer, snakk om psykisk helse, derunder selvskading, kan føre til opplevelse av felleskap med likesinnet publikum og kan ses på som utforskning av eller å forme digitale identiteter.

I disse videoene trer de «sårbare» og «risikoutsatte barna» frem (Staksrud & Ólafsson, 2019) og viser liv med bruk av rus og forteller om psykisk- helse utfordringer. Denne delen av mitt empiriske materiale sammenfaller med EU-Kids undersøkelsens funn, og med kunnskap om den fysiske og psykiske helsen til barn og unge på barnevernsinstitusjoner, hvor man har sett en sammenheng mellom ungdoms psykiske helse og generelle velferd utenfor nettet, og hvordan de unge håndterer eller forholder seg til nettrisiko.

Ungdommene søker «hemmelige» felleskap ved bruk av omskrevne hashtagger med søkelys på ruserfaringer og psykisk helseproblematikk. De bruker ord og uttrykk som kan binde dem som gruppe tettere sammen. Dette kan skape og forsterke narrativ om «oss mot verden», hvor hashtaggene er med på å gi ungdommene opplevelser av, og fortellinger om gruppetilhørighet, og at de står i motsetning til «de andre», eller «de som er utenfor» og «uinnvidde». Ungdommenes bruk av algospeak i hashtaggene sine viser at ungdommene både ønsker å ha søkelys på temaer som kan stå i fare for å blokkere deres tilgang til TikTok og hvordan hashtagger kan knytte ungdommer i samme situasjon tettere sammen og bli et intimt felleskap for ungdommene. Dette ses i en av ungdommenes videoer:

I bildet ses håret på ungdommen, ansiktet er gjemt bak det. I bakgrunnen står en Tv, slått på. Ungdommen skriver i bildet at dersom ungdommen gir opp, vil ungdommen at alle skal vite at ungdommen forsøkte og at ungdommen kjempet hver dag med å fortsette og gav ikke bare opp.

I kommentarfeltet får ungdommen først støtte fra andre, flere sier at de heier på ungdommen og ber ungdommen om å stå på. Flere har kommentert med hjerteemojier og ber ungdommen om å ta kontakt. I senere kommentarer står det det at ungdommen er

død og at ungdommen tok sitt eget liv. En av kommentatorene sier at vedkommende var der for ungdommen de siste dagene før ungdommen tok livet sitt.

Ungdommen i denne videoen kan tolkes å ha en opplevelse av å befinne seg i en desperat situasjon. Ungdommen gir uttrykk for en følelse av å gi opp, og at livet har vært en kamp hver dag. Ved å legge ut denne videoen, kan dette ses på som et forsøk på å nå ut til noen, kanskje noen som kan gi støtte og hjelp. Kommentarfeltet viser sterke reaksjoner på videoen fra ungdommen. Og kommentarfeltet viser seg her som et sted hvor støtte og oppmuntring gis og hvor felleskap oppstår. Videoen kan tolkes som en fortelling om hvordan det kan være vanskelig for ungdom å be om eller få hjelp og nå ut til noen for hjelp og støtte, hvor TikTok blir benyttet som en kanal for «rop om hjelp» og et eksempel på hvordan ungdom deler videoer med fortellinger om å streve og å ha det vanskelig. På den ene siden kan denne videoen ses på som en typisk «risikovideo», både for ungdommen selv, og for ungdommens publikum. På den andre siden kan det tenkes at TikTok for noen av disse ungdommene kan være en kanal for å ta opp vanskelige temaer og å få støtte.

Å dele personlige erfaringer med å streve med psykisk helse vises også i en video hvor ungdommen mimer til en sang:

«I think I need your help; I think she's coming back». Ungdommens ansikt vises i videoen, ungdommen tar seg til ansiktet, i bildet står det «stemmer og forsøk» og ordet «forsøk» er strøket over. Ungdommen er alene i bildet med et ansiktsuttrykk som kan tolkes å være bekymret, trist eller redd.

Ungdommen har sitt eget ansikt i fokus i videoen. Dette gir tilgang til publikum å se ansiktsuttrykk og for ungdommen å formidle følelser og emosjoner. Ungdommen her deler personlige erfaringer og bruker sangtekst og ord for å fremvise sin identitet og å dele erfaringer med å streve. Bildeteksten «stemmer og forsøk» og ordet «forsøk» som er strøket over kan tolkes som referanser til tidligere forsøk på å søke hjelp for psykiske utfordringer eller problemer med stemmene ungdommen hører. Det kan indikere at ungdommen forteller om tidligere mislykkede forsøk på å søke hjelp, eller at hun forteller om tidligere forsøk på å skade seg selv. Tekstreferansen kan tolkes til å slite med psykiske utfordringer og at ungdommen er bekymret for å falle tilbake til en tidligere tilstand. Videoen kan tolkes å være en form for personlig uttrykk, hvor ungdommen gir en beskrivelse av hvordan ungdommen opplever sin situasjon og deler sine følelser og bekymringer med publikum.

Videoen kan også tolkes som en mulighet for ungdommen å søke støtte og intimitet med andre ungdommer i samme situasjon, med samme erfaringer.

Narrativ som mulighetsrom

TikTok en kanal for #instukidsas stemmer

I #instukidsas videoer finnes flere spor av at ungdommene bruker TikTok plattformen som en kanal for å bli sett og hørt. Det kan se ut som om TikTok er et sted som ungdommene i mitt empiriske materiale finner det naturlig å fortelle om sin situasjon, om sine «points of view», som hos denne ungdommen:

TikTokeren ser i kamera, spiser smågodt, en sangsnutt av Michael Jackson spilles av, ungdommen mimer med til teksten, mens hen fortsetter å spise fra smågodtposen: «All I want to say is that they don't really care about us». I bildet har ungdommen skrevet «POV du er under barnevernet sin omsorg».

POV betyr «point of view» og refererer til en trend på sosiale medier og TikTok spesielt, og viser til det seeren, eller publikum skal ha sitt søkelys på. POV er hentet fra filmens verden hvor POV blir brukt i manus eller dreiebok for å beskrive kameraets vinkling og fokusområde. Analytisk er dette en interessant fortelling, hvor ungdommen bruker sin stemme til å fortelle om sin egen situasjon. I flere av videoene jeg har undersøkt, bruker ungdommen «POV» for å beskrive sin hverdag, eller for å ha fokus på et spesielt område eller en sak. I videoen beskrevet over oppstår det en meningsutveksling i kommentarfeltet, hvor flere sier seg enig og hevder at ansatte ved institusjoner bare er opptatt av arbeidsmiljø. En annen i kommentarfeltet kommer med råd til alle som er på institusjon, under barnevernets omsorg om å komme seg ut og å takke nei til videre oppfølging fra barneverntjenesten. Videre skriver en at vedkommende har erfaring med å bo i et «abusive household» og at ingen heller bryr seg om det, og at vedkommende hadde foretrukket å bo på en barnevernsinstitusjon. Her ses en forhandling rundt hva en «institusjon» bør eller skal være, og det rettes kritikk mot barnevernet som en organisasjon som en bør bryte med når man blir atten, og at det ikke gjøres nok for ungdom som har erfaring med å være i «abusive households». Ungdommen som legger ut videoen bruker sin stemme gjennom videoen, for å fortelle om sin erfaring, fra sitt ståsted, noe som fører til mobilisering av meninger i kommentarfeltet.

I andre videoer hvor ungdommer bruker sin stemme for å fortelle om sin situasjon eller gir uttrykk for ønske om endring, forteller ungdommene om blant annet utenforskap, om savn etter å ha fungerende familierelasjoner eller om ensomhet. Som ungdommen som sier hen har fått spørsmål om hen gleder seg til jul, men at hen skal feire jul alene på institusjon.

Årsaken til dette forklarer ungdommen i bildeteksten i videoen:

«... siden familien min forlot meg og jeg må feire jul alene fordi jeg ikke bor med familien min og familien min er et helvete når det gjelder familietid og generell familie».

Ungdommen forteller om sin livssituasjon, om samfunnets forventninger til jul og hva en familie og familietid skal være, og bruker sin stemme til å fortelle at det ikke er slik for ungdommen. Videoen kan tolkes som en refleksjon over følelsen av ensomhet, savn og isolasjon som ungdommen opplever rundt julen og den viser hvordan ungdommen bruker sin digitale deltakelse til å problematisere forhold i samfunnet, til forventninger og idealfremstillinger. Ungdommen får støtte i kommentarfeltet, og flere kjenner seg igjen i å kjenne på utenforskap og ensomhet. Det ses et digitalt felleskap i kommentarfeltet, og det kan se ut som om ungdommen som har publisert videoen har tematisert noe som er viktig for flere, sett ut fra engasjementet i kommentarfeltet. Kommentarfeltet viser empati og forståelse for ungdommens situasjon, noe som kan bidra til å styrke følelsen av felleskap og intimitet, men like viktig er kanskje ungdommens stemme som peker på utfordringer institusjonsungdom kan møte på og hvordan ungdommens video er med på å skape deltakelse og debatt rundt dette.

TikTok og empowerment

I mitt empiriske materiale bruker ungdommene kanalen som en mulighet for medborgerskap, deltakelse og empowerment. TikTok er en kanal hvor #instukidsa kan fortelle om livene sine og erfaringene sine. De forteller både om positive og negative erfaringer de har fra institusjonslivet, om positive og negative erfaringer med å være ungdom i barnevernssystemet og om det å være ungdom i dag. De gir uttrykk for meningene sine, viser identitet og selvopplevelse. I #instukidsas narrativ finnes deres mulighet for å oppleve seg sett og myndiggjort, på en digital plattform som er innlemmet i ungdommenes liv og hverdag. TikTok blir slik sett en muliggjørende arena for ungdommene. For disse

ungdommene kan TikTok være en myndiggjørende plattform, hvor de kan mobilisere politisk, eller delta i debatten, alene og sammen som et felleskap.

Også noen av de voksne som jobber med ungdommene er med i noen av kommentarfeltene til ungdommenes videoer. Miljøterapeuter henvender seg til ungdommene direkte, gjennom anerkjennende kommentarer til ungdommenes videoer. Dette kan forsterke ungdommenes opplevelse av å nå ut med sine budskap, bli anerkjent og å bli myndiggjort.

Det at ungdommene deltar på TikTok, i det digitale, offentlige rommet kan bidra til ungdommene opplever å ha en stemme (Stang, 2016), og når miljøterapeuter deltar aktivt i ungdommenes digitale liv på TikTok, kan dette ses på som en type relasjonsbasert sosialt arbeid (Simpson, 2017).

#Instukidsas systemkritikk

I sine videoer viser ungdommene hvordan livet på institusjon oppleves for dem. Det som trer klarest frem i ungdommenes videoer om institusjonslivet er kritikken ungdommene formidler i disse videoene. Det er her ungdommene bruker sine narrativ som mulighetsrom kanskje tydeligst. Kritikken omhandler både hvordan ungdommene opplever å bli sett på av andre, og de kommer med kritikk av de systemene de er en del av, som barneverntjenester, institusjoner og strukturene som er styrende for ungdommenes liv.

Kritikk av hvordan ungdom på institusjon opplever å bli sett på av andre vises blant annet i denne videoen fra mitt empiriske materiale:

Ungdom filmer seg selv, halvveis skjult bak hår, halvveis i fokus, og mimer til en sang med teksten «en- en – to, er du dum, er du dum?». I bildet står teksten: Du er bare oppmerksomhets syk» og «hvem vil bo på instu, hvem vil ha et sånt liv?». I kommentarfeltet skriver flere at ungdommen ikke må bry seg om dem, at dette er urettferdig og at de kjenner seg igjen i det ungdommen formidler.

I videoen henviser ungdommen til kommentarer hen trolig har fått av andre, eller noe ungdommen tenker at andre mener om hen. Sangteksten underbygger kommentarene og viser kanskje ungdommens opplever av å få kommentarer om livet sitt på institusjon, og det å bli opplevd som «en som er dum» og en som bare er «oppmerksomhets syk». I denne videoen gir ungdommen publikum tilgang til erfaringer med hvordan det oppleves for en

ungdom å leve et annerledes liv, eller et liv «ingen» vil ha. Som ungdommen skriver i bildeteksten «hvem vil ha et sånt liv?».

Flere andre videoer i samme kategori forteller lignende historier om institusjonslivet, og hvordan ungdom på barnevernsinstitusjoner opplever å bli sett på. I bildetekstene skriver ungdommene for eksempel «*jævla instukid ass*», «*føkk deg som bor på instu, få deg et liv!*» eller «*problembarn!*». Her kommer også tilbakemeldinger fra kommentarfeltet rundt å bli kategorisert som «problembarn» fra en som sier:

«jeg hater hvordan alle instu kidz bare blir kategorisert som problembarn, når de fleste har fått en dårligere start på livet på grunn av familie og andre greier».

Samtidig som erfaringer med institusjonslivet fortelles, blir også systemkritikken tydelig. Videoene viser hvordan samfunnets holdninger og fordommer kan påvirke enkeltmennesker, spesielt de som lever på institusjoner eller på andre måter skiller seg fra det som oppfattes som «normalt». Sangteksten og bildetekstene gir inntrykk av at ungdommene oppfatter å bli stigmatisert og mistenkeliggjort, og at dette kan skyldes mangel på kunnskap og forståelse om ungdommenes livssituasjon. Videoene kan også tolkes som kritikk av det offentlige hjelpeapparatet, og hvordan det behandler ungdom som lever på barnevernsinstitusjoner. Ved å vise frem sine situasjoner og sette spørsmålstegn ved hvorfor noen ville ønske å leve slik, kan ungdommene bidra til å synliggjøre mangler i systemet og utfordre myndighetens ansvar for å sikre god behandling og omsorg for de som trenger det. Det kan også spores kritikk av samfunnets verdier og prioriteringer i denne videoen. Ungdommen stiller spørsmål ved hva slags liv som blir verdsatt og anerkjent, og implisitt utfordrer hen samfunnets normer og forventninger til hva som er et godt og meningsfullt liv.

Systemkritikken ungdommene kommer med, rettes ved flere anledninger direkte mot barnevernsinstitusjonene ungdommene bor på. I flere av videoene kommer ungdommene med ulike vurderinger av flere barnevernsinstitusjoner, derunder hvordan ungdommene har opplevd de som jobber der, om ungdommene har opplevd å bli godt ivaretatt, eller om de har opplevd at plasseringsgrunnlaget for oppholdet har vært feil. I kommentarfeltene diskuteres hvorvidt det å bruke tvang er ok, om barnevernsinstitusjonene virkelig ivaretar barn- og ungdom, slik de er satt til å gjøre, eller om barneverntjenestenes arbeid virker mot sin hensikt og fører til at ungdom får det verre enn da de bodde hjemme. Kritikken rettes her

mot barnevernsinstitusjonene og hvordan de fungerer som en del av det større barnevernssystemet. Ungdommene gir uttrykk for ulike erfaringer med institusjonene og stiller spørsmål ved om de faktisk ivaretar barn og unge på en god måte. Det kan tolkes som en kritikk av hvordan barnevernssystemet fungerer og om det faktisk bidrar til å hjelpe og beskytte barn og unge som trenger det.

Videre diskuteres bruk av tvang og hvordan dette påvirker ungdommene opplevelse av å bli ivaretatt på institusjonene. Dette kan ses som en kritikk av systemet og hvordan det balanserer behovet for å beskytte barn og unge med deres rettigheter og frihet.

Systemkritikken som kommer frem i kommentarfeltene kan tolkes som en bredere kritikk av barneverntjenestens arbeid generelt, og om de faktisk oppfyller sin rolle og målsetting om å beskytte og ivareta barn og unge som trenger hjelp. Dette kan bidra til en større debatt om barnevernets funksjon og hva som kan gjøres for å forbedre systemet.

Denne analysen har vist hvordan institusjonsungdom bruker TikTok som kanal for å fortelle fra sine liv. Jeg har i min analyse funnet flere gjenkjennbare narrativer fra barnevernsinstitusjoner hvor ungdommene bruker virkemidler som sangklipp og tekst for å fortelle om nærhet, intimitet, avstand savn og lengsel. Ungdommene viser i videoene sine søken etter intimitet og felleskap, og jeg har belyst hvordan ungdommene i sine fortellinger fremstiller «familie» og intimitet.

Jeg har også analysert hvilket mulighetsrom som finnes for ungdommene på TikTok for deltakelse og medborgerskap. Ungdommene bruker TikTok som kanal både for kritikk av det systemet de er en del av, og som kritikk av samfunnets holdninger og verdier knyttet til dem.

Gjennom min analyse har jeg oppdaget at videoene gir en unik tilgang til livene til ungdom på barnevernsinstitusjoner. Videoene deres viser hvordan ungdommene på kreativt og ekspressivt vis forteller historier om eget liv og deler sine erfaringer, følelser og opplevelser med omverdenen. Dette har gitt meg en bredere forståelse av hvordan ungdommer på barnevernsinstitusjon bruker TikTok til å uttrykke seg selv og hvilke muligheter som finnes dersom vi, som ungdommenes publikum velger å se etter spor av tilbakemeldinger og potensial for endring i ungdommenes videoer.

Drøfting av resultat

I denne drøftingsdelen vil jeg reflektere over funnene mine og drøfte dem i lys av teoretiske perspektiver som «family display» og «digital intimacy». Jeg vil se nærmere på hvordan ungdommene bruker TikTok for å fremstille og formidle sine familieliv og hvordan denne fremvisningen påvirker deres sosiale praksiser og konstruksjonen av deres identitet. Jeg vil også diskutere hvordan TikTok kan bidra til å bryte ned stigmatisering og stereotypier knyttet til institusjonsungdom, og hvordan det kan fungere som en kanal for empowerment og samfunnsendring. Til slutt vil jeg drøfte implikasjonene av disse funnene for praksis og politikk og peke på mulige områder for videre forskning. Drøftingsdelen vil bygge videre på funnene mine fra analysen og legge til teoretisk innsikt og refleksjon. Jeg vil ta for meg hver av de tre analytiske spørsmålene mine og drøfte dem.

Fremstilling og fortelling av institusjonsungdommenes liv for et ukjent publikum

I analysen av mitt empiriske materiale fant jeg noen hovedtemaer i videoene som institusjonsungdommene har publisert under hashtaggen #instukids. Her var det videoer hvor ungdommene fortalte om hvordan de opplevde livene sine på institusjonene både positivt og negativt, ungdommene fortalte om savn og lengsel etter noe eller noen, de fortalte om egen psykisk helse og om ruserfaringer. Videoene er lagt ut for et ukjent publikum, men det kan her være sentralt å se på hvilket publikum ungdommene ønsker å nå. Slik Finch er opptatt av må fremvisningen eller «displayet» både formidles til og forstås av «relevante andre» for at disse handlingene skal være effektive som en del av «familiepraksiser». Med dette mener jeg at ungdommenes videoer, med sitt innhold er ment å kanskje primært forstås av andre ungdommer i samme situasjon. Gjennom bruk av hashtaggen #instukids kan det virke som om ungdommene ikke nødvendigvis søker å nå «hele» TikTok som et ukjent publikum, men andre ungdommer i samme, eller lignende situasjon. Like fullt blir andre ungdommer, og voksne et kanskje ikke-tiltenkt publikum for ungdommenes videoer, med de implikasjonene det kan medføre. Det kan fremstå som om ungdom som deler de samme eller lignende erfaringer kjenner seg igjen i videoenes grunntema, som felleskap, utenforskap og uttrykk for personlig identitet. Dette kan føre til at ungdom finner sammen i et større virtuelt felleskap. På den ene siden kan dette virke

positivt for ungdommen, ved å gi en opplevelse av å være mindre alene eller utenfor, en måte å finne nye venner eller gi støtte og oppmuntring fra andre som forstår hvordan det er å være en institusjonsungdom. På den andre siden kan dette felleskapet med andre ungdom i samme situasjon føre til et «oss mot dem». Ungdommene som finner hverandre under denne hashtaggen kan gjennom felles bruk av virkemidler som «kodede» hashtagger, bruk av musikk- og/eller filmreferanser bygge opp rundt sine identiteter og felleskap i at det er «ingen andre som forstår oss» og det er «oss mot resten av verden». I et «oss mot dem»-perspektiv vil det trolig også være lett for utenforstående, kanskje særlig voksne, å feiltolke ungdommens videoer, dersom man ser etter faretegn i kodede hashtagger, dette fordi hvordan ungdommene konstruerer og forteller sin identitet gjennom #instukids videoene kan bidra til stigmatisering og stereotyper fra andre ungdommer og voksenverdenen. Der hvor institusjonsungdommene kanskje har et ønske om å bli lagt merke til, gi uttrykk for sine meninger og å søke likesinnede, ser man for eksempel i mediebildet, jamfør for eksempel nrk.no sin artikkel «*Viral fra lukket avdeling*», som jeg har referert til tidligere, hvordan ungdoms fremstilling av sine liv på TikTok blir gjort til en risiko. Og det er en risiko forbundet med noen av ungdommenes videoer. Både med tanke på videoenes innhold, derunder skade ungdommene kan påføre seg selv i form av selveksponering og fremtidige konsekvenser av dette. Hvordan vil de for eksempel se tilbake på egne filmer som viser frem og forteller om rus og psykisk uhelse. Det er en risiko i det at disse videoene kan føre til ytterligere stigmatisering og stereotyping av en gruppe ungdommer som allerede opplever å være stigmatisert. Jeg tror en måte å nærme seg dette på er å forsøke å se bak ungdommenes til dels sterke uttrykk, og som voksen forsøke finne ut hva det er ungdommene *egentlig* forsøker å fortelle oss, som et (kanskje) ikke tiltenkt publikum. I lys av det kan #instukids videoene også bryte ned stereotyper og stigmatisering og virke som en kanal for både empowerment og samfunnsendring. Disse ungdommene har i sine fortellinger om sine liv budskap om ønsket endring. De ønsker endring av institusjonene de bor på, de ønsker å ha fokus på psykisk helse og de viser oss hvordan de opplever å bli sett på av andre. Ungdommene har også flere fortellinger om hva som fungerer og hva voksne i hjelpeapparatet kan gjøre mer av. Ungdommene legger ikke skjul på sine gode erfaringer med barnevernet. For eksempel forteller de om nærhet til ansatte, om voksne som ser dem «sånn på ekte» og som er til stede for ungdommene i krevende situasjoner. Disse fortellingene er det viktig å ha med seg og å lytte til.

Institusjonsungdommenes søken etter felleskap på TikTok

Min analyse har også vist hvordan TikTok er en kanal for ungdommene for dannelse av kulturer og subkulturer. Som jeg var inne på i forrige avsnitt, søker institusjonsungdommene felleskap gjennom bruk av virkemidler som algospeak og referanser fra serier og musikk som er med på å bygge og å bygge opp rundt dette. Dannelse av subkultur - i søken etter felleskap mener jeg er synlig i alle #Instukids videoene jeg har sett på, men det er kanskje særlig lett å få øye på i de videoene som omhandler psykisk helse, med referanser til rus og selvmord/selvskading. Innhold legges ut med bruk av koder, for å omgå innholdsmoderering, for å vise frem det som bare de som skal forstå skal kjenne igjen. I dette oppstår en type intimitet mellom medlemmene av subkulturene, som mulig kan bidra til å dra ungdommene lenger inn i rus og lenger ned i det som er vanskelig. I videoene som har et rusrelatert innhold ses det i kommentarene at flere ungdommer oppfordrer til bruk og støtter bruk og at de selv savner å bruke. Dette vurderer jeg som en risikofylt del av en #instukid videoene. Hvor rusforherligelse og fravær av voksne gjør det utfordrende for ungdommene å velge noe annet enn rusen. Kommentarene til disse videoene kan inneholde spor av støtte i å «trippe safe», men i de videoene jeg har sett, er det ingen som ber ungdommen om å slutte, ta andre valg eller gir uttrykk for bekymring for ungdommens bruk av rus. Slik sett kan disse videoene påvirke ungdommene negativt i å dras videre inn i rus og selvskading. Denne typen videoer må også ses i sammenheng med teori rundt hvordan ungdom som bor på barnevernsinstitusjon, deres selvbilde og andrebilde. Deres selvforståelses organisatoriske prinsipper, som Larsen er inne på (Larsen 2015), gjør at de avviser og står i avvisning og at det skaper en form for trygghet å være i det som er vanskelig.

Samtidig som de relasjonspraksisene ungdommene viser i disse videoene ikke nødvendigvis «sunne», kan TikTok forstås av ungdommene som et trygt sted, et sted som «tåler» at vanskelige temaer tas opp og deles.

Jeg har sett dannelse av positive subkulturer blant #instukids ungdommene. Som del av et felleskap viser ungdommene omsorg overfor hverandre, viser frem liv hvor intimitet og digital intimitet i form av nærhet til andre ungdommer, savn etter ungdom og voksne de har blitt glade i og uttrykk for forståelse og omsorg gis i kommentarfeltene. Her ses en støttende subkultur som både kan bidra til at ungdommene opplever å stå mindre alene. Gjennom felleskap som dannes på TikTok kan kanskje ungdommene ha en mulighet til å etablere og å

beholde gjensidige relasjoner og de får positive tilbakemeldinger og forventninger i relasjoner. Det digitale rommet kan være et sted for å etablere og opprettholde kontakt med andre. Kanskje kan bruk av TikTok og derunder deling av videoer for disse ungdommene bidra til å styrke både deres selvbilde og andrebilde?

Hvordan ungdommene former sin identitet og bygger felleskap rundt #instukids kan påvirke deres videre liv. På den ene siden kan det åpne opp for å finne intime felleskap med andre, gi fremvisninger av livet som andre kan kjenne seg igjen i, som en type familiefremvisninger, eller være et «trygt sted», men det kan også føre til vansker for ungdommene å bryte med subkulturen eller forme sin identitet i en annen retning senere i livet. Dette da innhold som finnes digitalt kan søkes opp eller lagres og dermed er tilgjengelig på nett «for alltid». Ungdomsårene er en tid som for de aller fleste preges av prøving og feiling i utforskning av egen identitet, kanskje gjelder dette i særdeleshet ungdom som bor barnevernsinstitusjoner, da deres selvbilde - andrebilder kan gjøre ungdommene ekstra sårbare med tanke på hvilke identitet(er) de i løpet av ungdomstiden fremstiller.

Det er mulighet for at institusjonsungdommene på et punkt i livet vil ønske å bryte med fremstillingene av seg selv som #instukids og at de vil fremstå som noe annet. Det kan bli utfordrende når videoene de har presentert seg selv som ligger tilgjengelig på nett.

På en annen side kan felleskapet ungdommene danner online også være til hjelp videre i ungdommenes liv. Identitet formes i møte med andre, hvordan ungdommene blir møtt, gitt omsorg online og hvordan digitale intimiteter oppstår kan også utruste og forme positive selvbilder og andrebilder, for ungdom som kanskje har få erfaringer med det.

Ved at barneverntjenestene og hjelpeapparatet har med institusjonsungdommenes søken etter felleskap på TikTok i sitt arbeid, vil det kunne ha implikasjoner for deres arbeid med sårbare barn og ungdom. Med dette mener jeg at ved å se på ungdommenes videoer som nettopp dette, *søken etter felleskap*, og ikke, som jeg med min erfaring tror mange i hjelpeapparatet tenker, videoer publisert for å få oppmerksomhet, eller videoer som mulig risiko for ungdommen og andre. Videoene er publisert på en plattform hjelpeapparatet ikke kjenner eller får lov til å ha på tjenestetelefonene sin. Ved å åpne opp for at videoene er publisert med den hensikt å søke felleskap, vil dette kunne åpne opp for samtaler og arbeid rundt hva felleskap er og betyr for den enkelte ungdom, og anerkjennelse av viktigheten av denne typen felleskap for institusjonsungdommene.

TikTok som en kanal for systemkritikk

I min analyse fant jeg flere spor av hvordan institusjonsungdommene bruker TikTok som en kanal for systemkritikk. Her kritiseres blant annet hvordan institusjoner og barneverntjenester bruker tvang i arbeidet med ungdommene, hvordan ungdom har måttet flytte flere ganger og at de opplever at voksne, skoler og hjelpeapparatet som er satt til å hjelpe, ikke forstår seg på ungdoms utfordringer. For institusjonsungdommene virker TikTok å være et naturlig sted å gi uttrykk for meningene sine, med en mulighet for at stemmene deres skal høres. Videoene ungdommene legger kan mulig ses av svært mange, noe som fører til at ungdommens stemmer i disse videoene kan være bidrag i en digital demokratiseringsprosess. Jeg har også vist hvordan videoen som legges ut kan ses på som empowerment og at det ligger et mulighetsrom for ungdommene dersom deres publikum, derunder hjelpeapparatet, politikere og media velger å se på videoene som muligheter for systemkritikk. Dette forutsetter imidlertid et publikum som nettopp velger å ta mulighetsperspektivet fremfor risikoperspektivet og virkelig ser og lytter til kritikken ungdommene kommer med. I tillegg fordrer det et ønske om dialog med ungdommene rundt deres erfaringer. Ved å se på ungdoms TikTok videoer og å ha dialog med ungdom rundt tema som «bruk av tvang», «hvordan er en «ideell institusjonshverdag», «hva er tegn på god institusjonsomsorg», eller «hva skulle du ønske du kunne endre på din institusjon», kunne dette ha åpnet opp for å skape en bedre forståelse for ungdommene og deres situasjon fra barnevernstjenestene og hjelpeapparatet. En slik dialog kunne funnet sted både digitalt - på TikTok og i samtaler direkte med ungdom. Dette forutsetter en digital tilstedeværelse hos ansatte i barneverntjenester, på institusjoner og i øvrig hjelpeapparat. Dette er også i tråd med barnevernsloven § 1-6 om barnets rett til medvirkning som presiserer både at «*barnet har rett til fritt å gi uttrykk for sine synspunkter*» og at «*barnet skal bli lyttet til og barnets synspunkter skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet*». Når ungdom gir uttrykk for sine synspunkt digitalt, og disse skal vektlegges, forutsetter dette «digitale lytteferdigheter» fra systemet som er satt til å forvalte loven. Dette kan imidlertid vanskeliggjøres når flere kommuner, blant annet Oslo kommune har forbud mot at ansatte laster ned og benytter TikTok på sine tjenestetelefoner. Dette er kanskje en forståelig konsekvens i forsøk på å forhindre negative implikasjoner fra TikToks eierland Kina, men det avstenger også voksne som jobber i hjelpeapparatet å få tilgang til og

å lytte til ungdommenes (system)kritikk og kan føre til at lovens krav om medvirkning ikke blir oppført. Slike «digitale lytteferdigheter» må også veies opp mot hva som er det beste for ungdommene, med det mener jeg om ansatte i hjelpeapparatet klarer å være til stede digitalt for ungdommene på en måte som virker myndiggjørende og ikke bidrar til å styrke maktforskjellen mellom ungdommene og de som er satt til å hjelpe dem.

Avslutning

Formålet med dette prosjektet har vært å vise hvordan ungdom på barnevernsinstitusjon fremstiller og forteller om sine liv på TikTok. Jeg har analysert fram hvordan ungdommene gjennom sine videoer søker felleskap med andre, ønsker å fortelle om sin situasjon og at de gjennom sine videoer gir uttrykk for kritikk over de systemene og strukturene de er en del av.

I disse ungdommenes fremstillinger og fortellinger mener jeg de befinner seg et sted mellom digital risiko og digitalt potensial. Jeg har forsøkt å nyansere et bilde som handler om institusjonsungdommenes risiko, til å også handle om hvilket potensial som finnes i ungdommenes videoer, og at dette potensialet kan bidra til deltakelse og medborgerskap.

Hvordan og på hvilke måter en skal nærme seg det potensialet som ligger i disse videoene vil kreve videre forskning, knyttet opp mot hvordan hjelpeapparatet kan tilpasse seg ungdommenes digitale arenaer for tilstedeværelse, støtte og samhandling, men også forskning rundt hvordan man kan legge til rette for at ungdom skal få uttrykke seg digitalt.

Dette prosjektet gir heller ikke klare svar på hvordan hjelpeapparatet kan være til stede for ungdom digitalt, eller hvordan man kan jobbe for at barneverntjenestene og øvrig hjelpeapparat kan fremstå relevante for ungdommene i deres digitale liv. Hvordan å være til stede for ungdom og hvordan hjelpeapparatet kan oppleves relevante for ungdom i deres digitale liv kunne det ha vært interessant å se på sammen med ungdommene selv. Kan tenkes er det heller ikke hjelpeapparatet som skal være til stede på plattformene ungdommene benytter. Kanskje flykter ungdommene fra TikTok hvis hjelpeapparatet forsøker å være til stede på en arena man ikke har kunnskap nok om eller forutsetning for å mestre like godt som ungdommene selv. Kanskje må ungdommenes stemmer fanges opp av forskningsfeltet fremfor hjelpeapparatet?

Med mulighetsfokuset som er til stede ved å se på hvordan ungdommene benytter TikTok som en kanal for systemkritikk, ligger det et potensial for oss i å få tilbakemeldinger rund hvordan det oppleves å være en ungdom på institusjon. Det ligger noen hilsener i videoene til systemet, som vi må påakte.

Om vi velger å se på disse ungdommenes digitale liv med et risikofokus eller et mulighetsfokus mener jeg handler om hvilke briller vi velger å ta på. Dersom vi åpner opp for

nettopp å se på mulighetene og tilbakemeldingspotensialet som ligger i ungdoms uttrykk digitalt, vil dette kunne åpne opp for ny innsikt i og ny kunnskap om barn og ungdoms digitale liv og hvordan de bruker digitale plattformer som en integrert del av sin hverdag.

Litteratur:

- Aalen, I. & Iversen, M. H. (2021). *Sosiale medier* (Ny utgave, 2. utgave. utg.). Fagbokforlaget.
- Andreassen, R. (2017). New kinships, new family formations and negotiations of intimacy via social media sites. *Journal of gender studies*, 26(3), 361-371.
<https://doi.org/10.1080/09589236.2017.1287683>
- Bakken, A., Hegna, K. & Sletten, M. A. (2021). *Offline, online. Digitale ungdomsliv gjennom tre tiår*. Cappelen Damm Akademisk.
- Barnwell, A., Neves, B. B. & Ravn, S. (2021). Captured and captioned: Representing family life on Instagram. *New media & society*, 146144482110127.
<https://doi.org/10.1177/14614448211012791>
- Berlant, L. (1998). Intimacy: A Special Issue. *Critical inquiry*, 24(2), 281-288.
<https://doi.org/10.1086/448875>
- bvl, B.-. (2022a). *Lov om barnevern* (§ 5-5). Barne- og familiedepartementet.
<https://lovdata.no/lov/2021-06-18-97>
- bvl, B.-. (2022b). *Lov om barnevern* (§ 6-6). Barne- og familiedepartementet.
<https://lovdata.no/lov/2021-06-18-97>
- Enli, G. A., Ida. (2023, 6. februar 2023). *Sosiale medier*. Hentet 10. april 2023 fra https://snl.no/sosiale_medier
- Rett på Nett - Nasjonall strategi for trygg digital oppvekst, Regjeringen.no (2021).
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rett-pa-nett/id2870086/>
- Farquhar, L. (2013). Performing and interpreting identity through Facebook imagery. *Convergence (London, England)*, 19(4), 446-471.
<https://doi.org/10.1177/1354856512459838>
- Finch, J. (2007). Displaying Families. *Sociology (Oxford)*, 41(1), 65-81.
<https://doi.org/10.1177/0038038507072284>
- Fraser, N. (1990). Rethinking the Public Sphere. *Social text*, 8(3), 56.
- Gabb, J., Allan, G. & Jamieson, L. (2008). *Researching Intimacy in Families*. London: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9780230227668>
- Guthrie, K. H. (2021). *Doing qualitative research in a digital world: by Trena M. Paulus and Jessica N. Lester*, SAGE Publications, Inc., 2021, 376 pages, 9781544321585 Paperback. I(Bd. ahead-of-print, s. 1-2). Routledge.
- Haldar, M. & Wærdahl, R. (2009). Teddy Diaries: A Method for Studying the Display of Family Life. *Sociology (Oxford)*, 43(6), 1141-1150.
<https://doi.org/10.1177/0038038509345694>
- Hovde, K.-O. G., Slgmond. (2009, 2. november 2020). *algoritme I Store norske leksikon på snl.no*. <https://snl.no/algoritme>
- Jansen, S. (2021, 24. mars 2023). *Startside: TikTok og hva foreldre bør vite*. Hentet 10. april 2023 fra <https://www.barnevakten.no/startside-tiktok/>
- Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. (2017). *Kvalitativ analyse : syv traditioner*. Hans Reitzel.
- Jenssen, D. & Jenssen, D. (2021). *Vitskapsteori i sosialt arbeid : tilnærmingar og normative spørsmål*. Samlaget.
- Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W. & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? : nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforl.
- Kvakic, M. & Wærdahl, R. (2022). Trust and Power in the Space Between Visibility and Invisibility. Exploring Digital and Social Media Practices in Norwegian Child Welfare

- Services. *European journal of social work, ahead-of-print*(ahead-of-print), 1-12.
<https://doi.org/10.1080/13691457.2022.2099350>
- Larsen, E. (2015). *Miljøterapi med barn og unge : organisasjonen som terapeut* (2. utg. utg.). Universitetsforl.
- Livingstone, S. (2011). Internet, Children, and Youth. I (s. 348-368). Oxford, UK: Wiley-Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781444314861.ch16>
- Lorenz, T. (2022, 8. april 2022). Internet "algospeak" is changing our language in real time, from nip nops to le dollar bean, i *The Washington post*. Hentet 10. april 2023 fra <https://www.washingtonpost.com/technology/2022/04/08/algospeak-tiktok-le-dollar-bean/>
- Medieetilsynet/Kantar. (2022). *Barn og medier 2022* (Barn_og_unges_bruk_av_sosiale_medier, Issue. Medieetilsynet. https://www.medieetilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2022/Barn_og_unges_bruk_av_sosiale_medier.pdf
- Morgan, D., Allan, G. & Jamieson, L. (2011). *Rethinking Family Practices*. London: Palgrave Macmillan UK. <https://doi.org/10.1057/9780230304680>
- Nives, L. (2011). Gabb, J.: Researching Intimacy in Families Basingstoke (Palgrave Macmillan, 2010). *AS. Andragoška spoznanja*, 17(3). <https://doi.org/10.4312/as.17.3.100-101>
- Procter, R. & Halfpenny, P. (2015). *Innovations in Digital Research Methods*. 55 City Road: SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781473920651>
- Provine, R. R. (1998). Grooming, Gossip, and the Evolution of Language. Robin Dunbar. *The Quarterly review of biology*, 73(2), 256-257. <https://doi.org/10.1086/420299>
- Sandberg, S. (2010). What can "Lies" Tell Us about Life? Notes towards a Framework of Narrative Criminology. *Journal of criminal justice education*, 21(4), 447-465. <https://doi.org/10.1080/10511253.2010.516564>
- Simpson, J. E. (2017). Staying in Touch in the Digital Era: New Social Work Practice. *Journal of technology in human services*, 35(1), 86-98. <https://doi.org/10.1080/15228835.2017.1277908>
- Staksrud, E. & Ólafsson, K. (2019). *Tilgang, bruk, risiko og muligheter. Norske barn på Internett. Resultater fra EU Kids Online-undersøkelsen i Norge 2018*. Institutt for medier og kommunikasjon.
- Stang, E. (2016). Barnevern på sosiale medier - offentlig deltakelse og utøvelse av medborgerskap. <https://doi.org/https://doi.org/http://doi.org/10.18261/issn.1504-291X-2016-04-02>
- Stern, D. N. (1995a). *Barnets interpersonelle univers : det 0-2-årige barn i et psykoanalytisk og utviklingspsykologisk perspektiv* (2. udg. utg.). Hans Reitzel.
- Stern, D. N. (1995b). Chapter 20 Self/Other differentiation in the domain of intimate socio-affective interaction: Some considerations. I (Bd. 112, s. 419-429). Elsevier Science & Technology. [https://doi.org/10.1016/S0166-4115\(05\)80022-6](https://doi.org/10.1016/S0166-4115(05)80022-6)
- Tjønndal, A. & Fylling, I. (2021). *Digitale forskningsmetoder* (1. utgave. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Tønset, T. S., Bjørke C. N., Bøe H. (2023, 29. Januar 2023). Viral fra lukket avdeling. *Nrk.no*. <https://www.nrk.no/osloogviken/xl/unge-gar-viralt-pa-tiktok-fra-innsiden-av-psykiatriske-avdelinger-1.16259944#intro-authors--expand>
- Widerberg, K. (2007). Institusjonell etnografi - en ny mulighet for kvalitativ forskning.

Zheng, D. X., Mulligan, K. M. & Scott, J. F. (2021). TikTok and dermatology: An opportunity for public health engagement. *J Am Acad Dermatol*, 85(1), e25-e26.
<https://doi.org/10.1016/j.jaad.2021.02.050>

Vedlegg

Tilbakemelding fra NSD

Merk: Meldingen vil bli synlig for din institusjon og alle prosjektet er delt med.

Send melding

Melding fra Lasse Andre Raa (Rådgiver)

14.10.2022 13:17

Hei

Viser til vår melding nedenfor. Vi har lagt til grunn at prosjektet ikke vil behandle personopplysninger, og at datainnsamlingen vil skje i form av anonyme notater.

Melding fra Lasse Andre Raa (Rådgiver)

14.10.2022 13:16

OM VÅR ROLLE

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd og veiledning, slik at prosjekter som behandler personopplysninger er lovlig etter personvernregelverket.

INGEN BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Det fremgår av meldeskjema med vedlegg og dialog at det ikke skal behandles opplysninger som kan identifisere enkeltpersoner, hverken direkte eller indirekte, i dette prosjektet. På bakgrunn av dette trenger meldeskjemaet ikke en vurdering fra Personverntjenester.

HVA MÅ DU GJØRE DERSOM DU LIKEVEL SKAL BEHANDLE PERSONOPPLYSNINGER?

Dersom prosjektopplegget endres og det likevel blir aktuelt å behandle personopplysninger, må du melde dette til Personverntjenester på nytt. Vent på svar før du setter i gang med behandlingen av personopplysninger.

VI AVSLUTTER OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Siden det ikke er meldt en behandling av personopplysninger til oss, avslutter vi all videre oppfølging.